

Ardeal és Banat kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Ötthon, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-
tőmesterek Szövetsége hivatalos lap-
ja. Együtt a timisoarai „Az Ipa-
ros”-sal és a „Fodrász Újság”-gal.

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztas
ipart!”

Proiectul de lege al profesiunilor a fost definitiv redactat

— S'a cerut avizul Consiliului Legislativ —

Aşa cum am arătat în mai multe rânduri, ante-
proiectul legii pentru „pregătirea profesională,
exercitarea meseriilor şi a comerţului”, a căpă-
tat o redactare definitivă, după o serie de confe-
rinţe, ce au avut loc la ministerul muncii între
conducătorii departamentului şi reprezentanţii
organizaţiilor de salariaţi şi patroni.

Titlul proiectului în redactarea lui definitivă
este acesta: „Proiect de lege pentru pregătirea
profesională şi exercitarea meseriilor”.

Suntăm în măsură să dăm relaţiuni comple-
te, asupra dispoziţiilor principale ale acestui
proiect.

Comercianţii şi industriaşii au fost scoşi din
prevederile legii

Aşa cum au declarat conducătorii ministeru-
lui muncii, în adunările dela Sfatul Negustoresc
şi UGIR, comercianţii şi industriaşii au fost
scoşi din prevederile legii.

E modificarea cea mai importantă — am pu-
tea spune, singura modificare — ce s'a adus pre-
vederilor ante-proiectului.

De unde art. 1 din anteproiect stabilea că
legea se aplică celor ocupaţi în câmpul muncii,
salariaţi şi patroni, art. 1 din proiect precizează
că „marilor comercianţi şi industriaşilor se aplică
dispoziţiunile referitoare la pregătirea profesio-
nală, dar numai în calitate lor de patroni faţă
de salariaţi”.

Cu alte cuvinte, legea ar fi să se aplice me-
seriaşilor şi funcţionarilor particulari, în celece
priveşte pregătirea lor profesională şi condiţiile
de exercitare a profesiunii lor, — şi marilor in-
dustriaşilor şi comercianţilor numai în celece pri-
veşte pregătirea profesională a salariaţilor lor.

Consecvent acestei distincţii, legea nu se mai
ocupă nici de pregătirea profesională, nici de exa-
menele pentru obţinerea brevetului şi nici de con-
diţiile de exercitare a profesiunii de comerciant
sau industriaş.

Şi totuşi, o dispoziţie contradictorie: calificarea
conducătorilor comerciali

Capitolul IV. din proiect, în art. 123—140,
reeditază o serie de dispoziţiuni cu privire la ca-
lificarea meşterilor şi a conducătorilor comer-
ciali, cari vin în contradicţie flagrantă cu princi-
piul stabilit de art. 1 din proiect, care scoate pe
comercianţi din prevederile legii.

În aceste texte, se pune obligaţia, pentru
funcţionarii comerciali, cari vor să exercite pe
cont propriu o profesiune: 1) să aibă un examen
de meşter sau conducător comercial şi 2) să ob-
ţină un brevet pentru exercitarea profesiunii.

Dar aceasta vine în contradicţie cu princi-
piul stabilit că exercitiul comerţului nu intră în
prevederile proiectului şi este probabil o scăpare
din vedere.

Se menţin toate celelalte dispoziţiuni ale proec-
tului.

În celelalte texte, s'au menţinut aproape în
întregime dispoziţiunile anteproiectului; reglementa-
rea uceniciei, institutele psihotehnice, şcolile de
perfecţionare profesională, obţinerea brevetului
de meşter, fondul pregătirii profesionale, sanc-
ţiuni şi derogări sunt capitolele reproduse în pro-
iect, aproape în aceiaşi redactare ca şi în ante-
proiect.

Március elsejénés másodikán országos iparoskongresszus lesz Bucurestiben

Az Ipartörvény, a munkakamarák és az adóterhek kérdése napirenden.
Kidolgozzák az Iparosság Egységfrontjának munkatervezetét.

Ötven százalékos vasuti kedvezmény a kongresszus résztvevőinek

Hosszas utánjárás után a kormány mégis en-
gedélyezte azt az országos kongresszust, amelyen
az ország iparossága nemzetiségre és ipari szer-
vezetekbe való hovatartozásra való tekintet nélkül
el akarta mondani véleményét az őt érdeklő és
érintő időszerű problémákról és ki akarta fejteni
kívánságait ezeknek a problémáknak megoldásá-
val, a sérelmek orvoslásával kapcsolatosan.
Január hónapban est a kongresszust annak rend-
je és módja szerint előkészítették, a meghívókat
szétküldték, a vidéki városokban az iparosság
gyűléseket tartott a kongresszuson tanusítandó
magatartásának megbeszélése végett, de — amint
emlékeztet — a kongresszust szinte az utolsó pill-
anatban betiltották és így azt megtartani nem le-
hetett.

Samoil Alexandru, a Kisiparosok Országos
Szövetségének elnöke, a munkakamarák szenato-
ra azonban ismételten is közbenjárt az illetékes
tényezőknél és végül is sikerült elérnie, hogy ugy
az ipar- és kereskedelemügyi, mint a belügymi-
niszterium

mégis megadta engedélyt az országos kisi-
paros kongresszus megtartásához.

Az engedély kézhezvétele után a rendezőség,
amely a különböző iparosszervezetekből alakult,
ugy határozott, hogy

a kongresszust március elsejére és másodiká-
ra hívja össze Bucurestibe,

tehát olyan időpontban, hogy még elegendő idő
legyen arra, hogy a kongresszus kívánságait az
ipartörvénytervezet megszavazásakor figyelembe
vegyék.

A kongresszust megelőzőleg az egyes vidéki
szervezetek gyűléseket tartanak a bucaresti-i
kongresszus napirendjével kapcsolatos határozat-
hozatal végett. A bucaresti-i kongresszus napi-
rendjén a következő pontok szerepelnek:

1. Az új ipartörvény. Előadó: Samoil Alexan-
dru.

2. A kézműipari kamarák kérdése. Előadó:
Samoil Alexandru.

3. Adóterhek. Előadó: Vasile Crisan.

S'a menţinut deasemeni, distincţia între vân-
zătorii din magazine, şi funcţionarii particulari,
denumiţi în proiect, funcţionarii de birou.

În fine, proiectul reproduce dispoziţiunile ante-
proiectului cu privire la recunoaşterea ca perso-
nă juridică a reuniunilor de comercianţi, indus-
triaşi muncitori din Ardeal.

Ca şi anteproiectul şi proiectul definitiv dis-
pune ca, pe viitor, litigiile isvorâte pe baza legii
pentru plata lucrului efectuat, să se judece de

4. A betegsegélyző kérdése. Előadók: Adames-
cu és Ionescu-Galati.

5. Ipari hitel és a CFR. szállítási díjak mér-
séklyése. Előadó: Barbu Radulescu.

6. A drágaság, trösztök és kartellek. Előadó:
I. Lapedatu.

7. A Kisiparosok Egységfrontja által az ille-
tékes miniszteriumokhoz benyújtandó emlékirat.
Előadó: S. Margulius.

8. A Kisiparosok Egységfrontjának munka-
terve és vezetőségének megválasztása.

A kongresszuson az egyes megyék egy vagy
több kiküldötttel képviseltetik magukat. Aradról
a kongresszuson Coroban Stefan, a Kisiparos
Szövetség aradi fiókjának elnöke vesz részt. A
CFR. egyébként a kongresszus alkalmából

ötven százalékos utazási kedvezményt biztosí-
tott

és ezzel megkönnyítette azok részvételét is, aki-
ket nem hivatalosan küldtek ki a kongresszusra.
Azoknak, akik a kongresszusra utaznak, jegyüket
meg kell tartaniok, mert ugyanazzal a jeggyel jö-
hetnek vissza.

Szóba kerülnek a kongresszuson, azok a sé-
relmek is, amelyek az iparosságot az adók behaj-
tása alkalmával érik. A kongresszus küldöttségét
választ, amely felkeresi Antonescu pénzügyminisz-
tert, hogy tudomására hozza az ország számos ré-
szében megismétlődő visszaéléseket és pedig azt,
hogy

a pénzügyigazgatóságok közegei jogtalanul és
törvénytelenül lefoglalják és elszállítják az
iparosságnak a mesterség folytatásához fel-
tétlenül szükséges szerszámokat.

Ugyanez a küldöttség jelenik meg a munka-
ügyi miniszter előtt, akitől

az ipartörvénytervezet radikális módosítását
és a kézműipari kamarák megvalósítását kéri

és felkeresi az ipar- és kereskedelemügyi minisz-
tert is azzal a kéréssel, hogy vonják ki az iparos-
ságot a munkaügyi miniszterium hatásköréből és
helyezzék át az ipar- és kereskedelemügyi minisz-
terium hatáskörébe.

Judecătoriiile de muncă în locul comisiilor arbit-
rale.

S'a cerut avizul Consiliului Legislativ.

Proiectul — în această ultimă redactare a
sa — a fost trimis pentru aviz Consiliului Legis-
lativ, secţia II. şi este actualmente în studiul con-
silierilor acestui înalt for. Se crede că avizul va
fi dat într-o săptămână şi după primirea lui pro-
iectul va fi depus imediat în parlament.

„Ne tekintsek szentnek
az aranyat...”

Az „Argus” írja:

A legrégibb történelmi időkben az árucserénél ismerték már az aranyat. Mégis az ezüst volt nemcsak fémnek, tekintve, benne testesült meg a pénzérték és pénzváltás gondolata. Francia nyelvben a pénz és ezüstműnek egy neve van. A román azt mondja: „fehér pénzt gyűjtünk fekete napokra”. Vagy: „bani ghiata”, ami készpénzfizetést jelent olyan pénzzel, amelyik olyan fehér mintha fagyott volna. Az arany csak nehezen tudta az ezüstöt legyőzni, a múlt évszázad második felében aztán minden államban feltaláljuk, csupán Kína és India őrizték meg az ezüst alapot. Amerika USA ismét vissza akarja adni régi tekintélyét. Azt remélik, hogy segítségével less a nemzetgazdaságnak. A világháború előtt világvaluta lett az aranyból. A papírpénz szaporítás aztán feleslegessé tette, majd a kereskedelmi forgalom is annyira megváltozott, hogy eltűnt a forgalomból. Vegül is elvont pénzfedezet lett az aranyból. Ahelyett, hogy áruküldeményekért aranyküldeményt adnának, más természetű kompenzációkat nyújtanak a megszüntetett pénzjellegét az aranyaknak. Az arany így nem óv meg a válságtól. Amerikában, Franciaországban sok az arany, mégis válsággal küzd mindkét állam. Az aranyalap mellett kitartó államok nehezen boldogulnak, viszont azok, amelyek szakítottak ezzel, növelték forgalmukat. Mi se tekintsek szentnek az aranyat. Ha van hegyeinkben, üzleti alapon lássunk hozzá a kitermeléshez anélkül, hogy valamit is kockáztatna az állam.

SHAW ÉS SZABÓJA.

Egy újságíró megkérdezte Bernard Shawtól, hogy melyik írására kapta a legtöbb levelet olvasóitól.

— Egy címre — válaszolta Shaw — amelyben azt írtam, hogy soha nem volna szabad egy öltönyért egy fontnál többet fizetni. Olvasóim nem azért írtak, hogy gratuláljanak a cikkhez, hanem hogy megkérdessék tőlem a szabad címét.

Magyar Iparos Otthont alapítanak Targu-Muresen

Ötszáz lej havi segélyt ad az Építőiparosok Szövetsége a targu-muresi Magyar Iparos Tanuló Otthonnak.

A targu-muresi Magyar Iparos Egylet megvásárolta a Méder-szállót és úgy döntött, hogy ebben az épületben rendezi be a Magyar Iparos Otthont. Ide helyezik az Iparos Aggmenházat és megfelelő helyiségeket tartanak fenn olvasóterem, valamint előadások céljaira. Azt az épületet, amelyben eddig az Aggmenház működött, eladták.

A targu-muresi Építőiparosok Szövetsége rendes évi közgyűlésén elhatározta, hogy a Magyar Iparos Tanuló Otthonnak havi ötszáz lej állandó segélyt ad. Ebből az összegből részletfizetésre úgy a fűtés, mint a konyha céljaira földgázot vezetnek be és ezáltal lényegesen csökkentik az Otthon kiadásait.

PONTOS FELELET.

Földrajzóra van.

— Mond meg nekünk Döcög, a Föld forog-e a Nap körül, vagy a Nap a Föld körül?

Döcög öntudatosan hadarja:

— A Föld forog a Nap körül.

— Helyes, leülhetsz. Benőke, te pedig arra felelsz, honnan tudjuk, hogy a Föld forog a Nap körül?

— A Döcögötől.

Meghalt Fährndrich Zoltán, az Ardeali és Banati Vendégipari Munkaadók Szövetségének volt elnöke és díszelnöke.

Az iparoság körében ószinte részvétet váltott ki Fährndrich Zoltán, az Ardeali és Banati Vendégipari Munkaadók Szövetsége volt elnöke és díszelnöke elhunytának híre. Fährndrich Zoltán tizenöt esztendőn keresztül állt a szövetség élén és valóban eredményes és áldásos munkásságot fejtett ki karársai érdekében. Nemcsak elnöke, hanem egyik megalapítója is volt a vendégipari szövetségnek, amely az ő elnöksége alatt mindenkori hivatásának magaslatán állott és megfelelt mindazon követelményeknek és reményeknek, amelyek tagjai hozzá fűzték.

Uj mestereket avatott hushagyó kedden az aradi Csizmadia Ipartársulat

Szeretefiadományokat osztottak azét az aradi husiparosok.

A hushagyó keddi ünnepének Aradon minden esztendőben bенеşeges és társadalmi jellegű a kölcsönös egyben és a két társaságcsatlakozással, amelyet évről-évre ezen a napon a Csizmadia Ipartársulat és a Husiparosok Szindikátusa tart meg. A Csizmadia Ipartársulat ezen a napon rendezi meg az Iparos Otthonban hagyományos villásreggelijét, míg a Husiparosok Szindikátusa társas-uzsonna keretében bucsuzik a farsangtól.

Az Iparos Otthon nagytértermében izlésesen terített fehér asztal várta a vendégeket. Koncsék Lajos elnök és Szász Pál alelnök fogadták a vendégeket.

Fél tizenkét órákor kezdődött meg az avató-ünnepség. Az elnök felszólította a mestereket, hogy vesemék fel a pódiumra a késlelteti férfiakat, akiket az alkalommal avatnak föl csizmadia mesterekké. Ezek az új mesterek a következők: dr. Ursu Ioan, dr. Nagy Sándor, Hönig Árpád, Zombory Gyula, Holló Frigyes, Budai Mihály, Hozspodár Miklós, Barthi János, Koch Dániel, Pálkás Lajos, Havas Samu és Lövinger Albert.

EGY 206 ESZTENDŐS JÓTEKONY-
SÁGI INTÉZMÉNY.

Koncsék Lajos a mesterjelöltekhez a következő beszédet intézte:

— Kétszázhat esztendője annak, hogy az aradi Csizmadia Szövetség Országos Segélyszövetsége fennáll a esztendőről-esztendőre terjeszti kötelezettségét: segíti az elhunyt csizmadiamesterek özvegyeit, árváit.

Ezután Szász Pál alelnök söld kötényeket nyújtott át a felavatandó mestereknek, akik a kötényeket felkötötték, annak példásásképpen, hogy megkezdődött a mestervizsga, az avatás. Koncsék Lajos elnök felolvasta, majd az új mesterek megismételték az alábbi fogadalmat:

— Fogadom, hogy hű tagja leszek a Csizmadia Ipartársulatnak és támogatom mestertársaimat a közös érdekében kifejtett munkájukban.

Az avatás után megkezdődött a hushagyó keddi villásreggeli. Az első felazóló Ursu Ioan dr. volt, aki többek között a következőket mondta:

— Amikor ünnepelünk, amikor ilyen örömteli alkalomból jövünk össze, természetesen, hogy első gondolatunk a polgárok legnagyobb mestere: Öfeleste, II. Carol király és ezért az ő egész ségére írtam poharamat.

A terem egész közönsége felállt helyéről és lelkesen éltette az uralkodót.

Ezt követőleg megtörtént az új segédek felavatása és az inasok beiratkozása. Segédük avatták a következőket, örv. Zimmermann Lajosné,

A bánási iparosok titkársága
a fővárosban.

A kisiparosok országos szövetsége Bucarestben külön titkárságot létesít a Bánás, Ardeal és Baserabia számára. Ennek a titkárságnak a vezetésére Gajo András ipartestületi titkárt szemelték ki. Gajo András ezzel kapcsolatosan közli, hogy az állást nem fogadja el, mert arról volna szó, hogy havonta két hetet Bucarestben, kétöt pedig Timisoarán töltsön. Egyelőre megmarad az ipartestület kötelékében és csak akkor lehetne szó a fővárosba való költözéséről, ha az új ipartörvény következtében az ipartestületet esetleg feloszlatnák.

DER GRUND

— Anna, wieso kommst es, dass unser Stiegenlander immer so staubig ist? Schauen Sie nur einmal in die Nachbarrvilla, dort glänzt es, dass es eine Freude ist!

— No ja, dort sind aber auch drei kleine Buben, guad' Frau!

206 éves jótekonny intézmény.

Volticeanu Ioan polgármesteri titkárt, Pops Grigorie közigazgatási tanácsost, Coroban Stefan, a Kisiparosok Szövetsége aradi fiókjának elnökét, Adoc Axentiet, Hagyo Józsefet, Lantos Józsefet, Muszka Jánost és Kaupert Ádámot.

Ezután következett az új inasok ajánlása. Elnöknek Nagy Sándor dr. Piliş Gézát, az Aradi Közlöny szerkesztőjét ajánlotta. Az ajánlatot az egybegyűlték egyhanguan elfogadták és inasok fogadták még Müller Vendel dr. átmeneti bizottsági tagot, dr. Nagy László ügyvédet, Müller Károly vendégloist, Aconiu Vasile cipőkereskedőt, Chera Florian tűzoltóőparancsnokot és Bonnia Vasile.

Pálkás Lajos tanácsára ezután egy percig felállással hódoltak néhai Havancsák József csizmadiamester emlékének. A következő felszólaló dr. Gabos Jenő volt, aki költői lendületű beszédében foglalkozott a csizma történelmi szerepével, majd pedig Müller Vendel dr. német nyelven szólalt fel végül Koncsék Lajos elnök mondott köszönetet a jelenlévőknek azért, hogy megtisztelték jelenlétükkel az Ipartársulat hushagyó keddi villásreggelijét.

A HUSIPAROSOK SZERETEF-
ADOMANYAI.

Délután az aradi Husiparosok Szindikátusa rendezte meg hagyományos hushagyókeddi uzsonnáját a Csüdüngölő vendégloiben. Ezt megelőzően azonban a Szindikátus vezetői és tagjai a Polgári Aggmenházba vonultak, ahol megvendégelték az ott lévő aggokat. A megjelentek között voltak Szida László díszelnök, Tomits Pál elnök, Czomor Péter és Biratiu Péter alelnökök, Pribán Miklós titkárt, valamint Lammert Antal, Bogdan Pável és mások. Itt Szida László mondott felkötőszóit, amelyre az egyik ápoló agg válaszolt.

A Csüdüngölőben az uzsonna délután hat órákor kezdődött.

Itt az első felszólaló Szida László díszelnök volt, aki üdvözölte a város képviselőiben megjelent Zabb Stefan átmeneti bizottsági tagot, majd pedig Tomits Pál elnök szólalt fel, akinek javaslatára elhatározták, hogy táviratilag üdvözik dr. Cotiuiu Romulus átmeneti bizottsági elnököt, aki jelenleg Bucarestben időzik és aki mindaddig, amíg a város élére nem került, a husiparosok ügyésze volt. Felszólalt még Koncsék Lajos, a Csizmadia Ipartársulat elnöke is, aki a husiparosokat éltette. Az uzsonna, amely bizony vacsorának is beillt, az éjszakai órákig tartott. Szerdán délelőtt tizenegy órákor a husiparosok a városi segényházba vonultak, ahol szeretetsomagokat osztottak szét a 120 ápoló között.

A timisoarai iparosok ünnepik
Olariu Petre.

A timisoarai ipartestület legutóbbi ülésén meglepő ünnepsésként rendezték Olariu Petre elnököt, akit — mint ismeretes — a város alpolgármesterévé nevezték ki. Az iparosok elhatározták, hogy március 2-án este kilenc órákor az ipari szindikátus székházának nagytértermében bannettet rendeznek Olariu tiszteletére.

A NÉVTELEN LEVEL.

Két ur diskurál a kávéházban:

— Egy remek viccet mesélek neked. Miksi gróf két hét előtt névtelen levelet küldött Tivi grófnak.

„Ismeretlen jóakarója felhívja figyelmét, hogy el valaki a környezetében, aki be akarja hálózni önt. Legyen résen! Ismeretlen jóakarója”.

— Mi ebben a vicc?

— A vicc ebben az, hogy Miksi gróf a névtelen levelet a névjegyére írta, Tivi gróf pedig azóta is törli a fejét, hogy ki írhatta a névtelen levelet.

A timisoarai iparosság szeretettel ünnepelte Szappanos Gyulát ötvenedik születésnapja alkalmából

A timisoarai szobafestők, mázólok és dímfestők szakcsoportja az ipari szindikátus székházában díszgyűlést tartott díszelnökének, az ötvenedik életévét betöltött Szappanos Gyulának a tiszteletére. A díszgyűlésen a szakcsoport tagjai kívüli más szakmabeli iparosok is tekintélyes számban jelentek meg. Czifra Imre szakcsoport elnöke üdvözölte a jubileumot és ismertette a szakma érdekében kifejtett működésével szerzett érdemeit. Rámutatott arra, hogy Szappanos Gyula hathatósan küzdött a kontárok ellen, a fiatal szakmabeli iparosok részére pedig külföldi szaktanárt hozott Timisórára. A szakmára nevelte fiát is, aki immár méltó munkatársa apjának. Beszéde végén a szakcsoport nevében szíves szelencét és arany nyakkendőfűt nyújtott át az ünnepeltnek.

Olariu Petre az ipartestület, Kovács István az aradi szindikátus, Hirsch Albert a vas- és fémiparosok, Gutu Simon a szabók, Braun Imre az asztalosok, Szenetra József a fényképezők, Reichenbach Sándor az ékszerészek, Ferschtz Ferenc a cukrászok, szakcsoportja, Gajo András ipartestületi tisztségviselő pedig az ipari szervezetek tisztségviselői nevében köszöntötte az ötven esztendősen Szappanosot, aki meglehetősen hangosan mondott köszönetet az ünnepelésért és hangoztatta, hogy ezennel is marad a legfőbb igyekezte, hogy az iparostársadalom érdekében dolgozhasson.

A Magyar Párt III. kerületi tagozata, amelynek Szappanos Gyula az elnöke, február 23-án, este félkilenckor a Stöhr-féle vendéglőben társas vacsorát rendezett. A vacsorán ünnepelték Szappanos Gyulát és vele huszonöt év óta boldog házasságban élő feleségét, aki nagy érdemeket szerzett a szegény magyar gyermeknek felruházása körül.

A csizmadiák ma is úgy báloznak, mint ötszáz évvel ezelőtt.

A szutu-marei csizmadiák ipartársulat bálát rendezett. Azt tartják általában, hogy a farsangban ez mindig a legkedélyesebb mulatság. Ennek a titka az, hogy ez a társulat nem ad fel semmit az ösök által meghonosított szokásokból. Az egyetlen a táncrend, amelyben szokásokat tettek, egyébként a bál minden aprólékoságával úgy folyik le, miként ötszáz évvel ezelőtt, a régi céhmesterek idejében. Maga a csizmadiák nagy család több mint ezer tagból áll, nincsenek tehát rákényszerítve, hogy a mások modern guszterusaira legyezőselemmel legyenek. A ruhahatár mellett ott van a kincseskamara, ahol a minden család által hozott nagy kosarakat őrzik megfelelő számok alatt. Amikor éjfél utáni óra, félbeszakad a tánc, egy pillanat alatt hatalmas asztalokat terítenek meg, kiváltják a kosarakat és megkezdődik a lakmározás a pompásabbnál pompásabb kiadós ételből. Arról külön gondoskodás történik, hogy az ételnek kellően is fel lehessen adni. Akadtak már modern törekvések, amelyek megkísérelték, hogy az ősi szokást kiküszöböljék, de itt a nemzetes céhszabványok kitarának mesteruramok felfogása mellett és halálra sértésnek tartanak, ha évenként egyszer nem volna alkalmuk magas szakácsművészetüket bemutatni. Sok idegen vendéget nem igen hívnak, ezek is majdnem kivétel nélkül az újságírás zene és ének mestereim közül valók. Ugyáltszik, ez az a társadalmi osztály, amelyben a gyakorlati élet irányában a művészi érzék ötszáz év alatt nem változott semmit, mert a félszerev áronkija igazolja, hogy a csizmadiák társulatnak mindig megállapítottak a vendégei. A szombat esti bálról megállapítjuk, hogy ősi palinájából nem vesztett semmit, épen olyan derűs, kedélyes, családias volt, mint hajdanában, amikor a jó céhmes tereknek tizedannyi gondjuk sem volt az étellel, mint ma.

NEMET HUMOR.

A szórakozott tanár megszólít egy járőrként:
— Merre van a Salvator-templom?
— Az első ucca jobbra, azután a második ucca balra.
— Jól van, leülhet.

Előreláthatólag tíz napon belül a parlament elé kerül a „módosított” ipartörvény-tervezet

A kereskedőket és a nagyiparosokat kivonták a tervezetből, amely csak a kisiparosokról intézkedik. Változatlanul megmaradtak a szerelmes paragrafusok.

Az új tervezet is megszünteti az ipartestületeket

Lapunk más helyén beszámolunk az ipartörvénytervezet körül bekövetkezett eseményekről. Legújabb jelentések a következőképpen vázolják, hogy a most már véglegesnek mondható tervezetből mi maradt meg és előreláthatólag milyen formában kerül a törvényhozás házába elé.

A javaslat címe: „A szakmai képzésről és a mesterségek üzéséről szóló törvénytervezet.”

Amint a munkaügyi minisztérium képviselői a Sfatul Negustoresc és az UGIR. gyűlésein kijelentették,

a kereskedőket és a nagyiparosokat kivonták a tervezetből,

így tehát egyedül a kisiparosságnak jutott az a megtiszteltetés, hogy a jövőben Roman Valer államtitkár törvénytervezetének szabályai szerint élje le életét. A kereskedőknek és a nagyiparnak a tervezetből való kivonása egyébként az egyetlen módosítás, amelyet a tiltakozások özöne után a javaslaton végrehajtottak.

Míg az első javaslat első szakasza úgy intézkedett, hogy a törvény mindazokra vonatkozik, akik a munka területén tevékenykednek, tehát munkaadóra és alkalmazottakra egyaránt, a módosított tervezet első paragrafusa szerint a törvény szakmai kiképzésre vonatkozó részei a nagykereskedőknél és nagyiparosoknál csak az alkalmazottakkal szembeni viszonyra értendők.

Más szavakkal

a törvény csak a kézműiparosokra és a magán-tisztviselőkre vonatkozik, még pedig oly értelemben, hogy ezek milyen képzés mellett gyakorolhatják mesterségüket, míg a nagykereskedőket és nagyiparosokat csak az egyi-

ban érinti, hogy — milyen képzettségű alkalmazottakat tarthatnak.

Ennek a különválasztásnak megfelelően a törvénytervezet már nem is foglalkozik azzal, hogy a kereskedők és nagyiparosok milyen feltételek mellett kaphatnak iparendélyt.

Van azonban a tervezetnek egy ellentmondása. A tervezet IV. fejezete a 123—140 paragrafusokban egész sereg olyan intézkedést sorol fel, amely a mesterek és a kereskedelmi üzletvezetők képzésére vonatkozik és így összeütközésbe kerül az első paragrafussal, amely viszont kivonja a kereskedőket a törvény hatásköréből.

Ezek a paragrafusok ugyanis azt írják elő, hogy azok a kereskedelmi alkalmazottak, akik később önállóan akarják mesterségüket folytatni:

1. mester vagy üzletvezetői vizsgával kell rendelkezzenek és 2. engedélyt kell kapjanak mesterségük folytatásához.

Igy tehát a tervezet némileg megkötö a kereskedői foglalkozás gyakorlását is.

A tervezet egyébként szinte teljesen változatlan maradt és nem módosították azokat a szakaszait, amelyek az inaskérdés szabályozásáról, a pszihotechnikai intézetek létesítéséről, a mestervizsgáról, valamint a büntetésekéről szólnak. Megmaradt a tervezetben az ipartestületek megszüntetéséről szóló paragrafus is.

A tervezetet már el is juttatták a legfelsőbb törvényelőkészítő bizottsághoz és ennek véleményezése után, amely előreláthatólag tíz napon belül már el is készül, a tervezetet a parlament elé terjesztik.

Az elmúlt év folyamán:

Hatszázmillió lej új hitelt kapott a Jegybanktól a Nemzeti Ipari Hitelintézet

Súlyos hiba: csökkent a hosszulejáratú kihelyezések összege.

A kormány és a jegybank által egy évvel ezelőtt bejelentett és a hitelélet helyreállítására vonatkozó programnak egyik legfontosabb részét az iparnak hosszú- és középlejáratú hitellel való ellátása képezte.

Ezzel kapcsolatban vették tervben a Nemzeti Hitelintézet (Credit Industrial) újjászervezését is. Azonban ép úgy, amint a jegybank, a bankok támogatására vonatkozó ígéretyével kapcsolatban keveset tett az elmúlt év folyamán, ugyanúgy a Credit Industrial vezetősége sem tett elhatározó lépést az újjászervezés terén, legfeljebb annyit, hogy nagyobb tételekben visszelszámította a Banca Natională-nál a vele összeköttetésben álló iparvállalatok váltóit, de ingatlanbetételek mellett hosszulejáratú új hitelek nyújtásánál továbbra is tartózkodott volt. Annyi tény, hogy a Banca Natională-tól igénybe vett visszelszámítási hitelet több, mint 600 millió lejjel növelte és ebből közel félmilliárd lejt — rövid- és középlejáratú hitelek formájában — az iparnak juttatott.

A Credit Industrial most közzétett 1935. évi mérlege azt mutatja, hogy a Credit Industrial is inkább azokra az üzletágakra fekteti a főszűlyt, amelyek az alapszabályaiban mint másodrangú üzletek szerepelnek.

A főüzletágat, az iparnak hosszulejáratú hitelekkel való ellátását, az elmúlt év folyamán

is túlzott óvatossággal kezelte.

A mérlegben a betétállomány 123 millió 548.713 lejre, a Banca Natională-tól igénybe vett visszelszámítás 633 millióval 1 milliárd 935 millióra, az egyéb hitelezők tétele 34½ millióval 77.800.967 lejre emelkedett, ezzel szemben a vegyes passzív tételek összege 141½ millióval 5.437.640 lejre csökkent.

Az intézet által kezelt idegentőke-szaporulatból 98½ millióval emelkedett a készpénzkészlet és jegybanknál elszponibillit tőke, amely az év végén 119.136.407 lejt tett ki. A kihelyezési állomány végeredményben cca 471½ millióval emelkedett, összesen 2 milliárd 483½ millió lejt.

Az aktívák mérleg szerinti összege 2 milliárd 883.445.963 lej, az előző évinél 582½ millióval több. Bruttó nyeresége 74.861.682 lej, az előző évinél kétmillióval több. A kiadások (rezsie) összege az elmúlt év folyamán 2 millióval 32 millió 811.102 lejt emelkedett.

500 millió lej részvénytőke és 97 millió 659.811 lej rendes tartalékalap mellett 42.050.580 lej a kimutatott tiszta nyereség, ami a tőkék 7 százalékos jövedelmezőségének felel meg és így a Credit Industrial ezévében is a múlt évi hatszázalékos, azaz részvényenként hatvan lejes osztalékot juttat részvényeseinek, ami a Credit Industrial-részvény tőzsdéi árfolyamértékét tekintve közel tizszázalékos rentabilitást jelent.

Jogesetek a kisipar köréből

Ha a munkaadó több szabadságot adott, mint a törvény előír és az alkalmazottnak azt monddta, hogy maradjon továbbra is otthon, míg egészséges lesz, az így adott szabadságidőre az alkalmazott nem kérhet sem fizetést, sem pedig szabadságidőre járó kártérítést.

Az alkalmazott alkalmazásában volt 1932 aug. hó 1. napjától kezdve és mikor már 19 hónapja dolgozott a főnök a részére járó szabadságot kiadta. A törvényes időre járó szabadságidő 10 nap lett volna és erre járó fizetését a főnök megadta. Tekintettel arra, hogy terhes állapotban volt, kijelentette, hogy mindaddig míg teljesen egészséges nem lesz és a gyermeket meg nem szüli ne jöjjön be az üzembe.

Az alkalmazott később pert indított és arra hivatkozott, hogy törvényes szabadságon felel szabadságot kapott ugyan, de az állapotára való tekintettel történt. Így tehát ő ezen idő alatt igazoltan volt távol és erre időre is jár a fizetés.

A munkaügyi bíróság elutasította a keresetet az alábbi indoklással, hogy a munkaadó azon kijelentése, hogy továbbra is otthon maradhat, egyoldalú ajándékozási ígéret volt. Tekintettel arra, hogy az ajándékozás csak akkor érvényes, ha az ajándékozó polgári törvénykönyv 813 szakasza alapján, ha az írásban történik és tekintettel arra, hogy a 943 szakasza az osztrák polgári törvénykönyvnek ilyen esetben pontos kötelemi meghatározást kíván — a keresetnek jogi alapja nem állhat fenn. Az a kijelentés, hogy a munkaadó ilyen körülmények között egy kötelezettség teljesítése alól mentesíti az alkalmazottat, azt jelenti, hogy a szolgálati jogviszony megszüntetve minos, hanem annak tartama fel van függesztve. A szolgálati viszony tehát ezen akadály elhárulával folytatandó lett volna. Tekintettel pedig arra, hogy a munkaadó semmi más kijelentést nem tett, mint azt, hogy továbbra is, míg a terheség állapota meg nem szűnik, az alkalmazottat otthon maradhat — a kijelentése által további kötelezettséget nem vállalt, hanem egy kötelezettség teljesítése alól mentesítette az alkalmazottat.

Igy a kereset jogilag és ténybelileg is alaptalan és azt elutasítja.

Az ipari vállalatoknál szükséges óvintézkedések.

A társadalombiztosító pénztár 65/1935 számú körrendelete, amelyet 1935 november 20-án adott ki a „Balesetek megelőzésére Szolgálat Igazgatóság”, részletes felvilágosítást nyújt az összes ipari üzemeknek arra nézve, hogy milyen óvintézkedések teendők az egyes ipari vállalatoknál. Ha a munkaadó kérvényileg ezen igazgatósághoz fordul és üzemének természetét és az alkalmazott gépeket leírja, felvilágosítást kaphat arról, hogy milyen rendszabályok vonatkoznak üzemére. Tekintettel arra, hogy az „Iparos” hasábjain 1934 év végén és az 1935 év elején ezen balesetek megelőzésére szolgáló szabályokat, az elvi szempontokat kiemelve közöltük és rámutattam arra, hogy az egyes szakmákra milyen általános rendelkezések érvényesek, felhívom az érdekelte iparosok figyelmét arra, hogy a részletes utasításokat és szükséges plakátokat a fenti rendelet értelmében a nevezett intézménytől megkaphatják. Tekintettel arra, hogy az ilyen rendelkezések be nem tartása egy bekövetkezett baleset alkalmával súlyos következményekkel jár a munkaadóra, azt ajánlom, hogy a szükséges nyomtatványokat és szabályokat igyekezzenek beszerezni a fenti rendelethez való hivatkozással az említett hivataltól, amelyek Bucurestiben az Országos Társadalombiztosító Pénztár címen megkaphatók.

Tekintettel arra, hogy az így kért nyomtatványok és felvilágosítások jelentéktelen összegbe kerülnek és azok megszerzése az érdekelte iparos előnyére szolgál, a vonatkozó rendelethez kapcsolatban, erre a körülményre ez úton hívom fel az érdekelte iparosok figyelmét.

Közl.: Dr. Kola Sándor ügyvéd, Arad.

A satumarei Gubás Ipartársulat felajánlotta hárommillió ingatlánát az iparos- és kereskedő tanoncotthonnak

A megszüntetés veszélye miatt!

A satumarei virágzó ipartársulatok keletkezési ideje visszanyulnak a régi céhrendszerű korszakba. Nincs is közöttük olyan, amelyik több száz éves multra ne tekinthetne vissza. Ezek között is egyik legrégebbi társulat a *Gubás Ipartársulat*, melynek a Stefan cel Mare utcában hatalmas emeletes székháza van.

Ma már nincsen az iparágban egyetlen működő mester sem.

A társulat tevékenysége az ősi vagyoni haszonélvezetére korlátozódott, a vagyoni jövedelmét az igényjogosult tagok felosztották maguk között.

A haszonélvezők félnek a feloszlás veszélyétől.

Az ősi gondoskodás haszonélvezői nem élvezték azonban kellő nyugalomban a hatalmas vagyoni jövedelmét, mert egyrészt az egész ipartársadalom részéről történtek előrelátó közelbések abban az irányban, hogy a *kihaló félben levő ipari szakmát új életre keltsék*, aminek sokféle módzata kínálkoztak kivételre, másrészt pedig mert a román kereskedői- és iparos-tanoncotthon is alkalmassá tartotta a saját céljaira a társulat székházát és annak megszerzése érdekében évek óta folytatott tárgyalásokat a gubások még élő nemzedékével.

A társulat alapszabályai szerint a feloszlásra akkor kerülhet sor, ha a tagok száma tízre apad. A jogi személyiségekről szóló törvény szerint azonban az ilyen egyesületeknek legkevesebb husz taguagnak kell lenni.

A társulatnak a jelenben még 35 tagja van és pedig husz férfi és tizenöt nő. A törvényes rendelkezéseknek megfelelő felosztási kényszer tehát a jelenben még nem fenyegette az egyesületet. De féltek az élő tagok tagsági minőségének esetleges kedvezőtlen elbírálásától, ezért határo-

zatlanok lettek és e miatt tárgyalásokat nem tudtak egy kijelölt cél felé irányítani.

Jog képviselőjük, dr. Südy Tibor útján tárgyaltak a társulat újraélesztése érdekében, de ugyanegy időben folytak tárgyalások a román tanoncotthonnal is és még mielőtt valamilyen irányban is ezek a tárgyalások olyan végkifejledéshez jutottak volna, aminek alapján a követendő eljárás útját megválasztani lehet, azt határozták, hogy *felajánlják a vagyonukat a román kereskedő- és iparostanoncotthonnak*.

Meg kell itt jegyeznünk, hogy a társulat feloszlása tekintetében a munkaügyi minisztérium már a múlt évben hozott egy határozatot. Ebben a határozatban a miniszter elérkezettnek látja a társulat feloszlásának idejét és ennek elrendelése érdekében a helybeli ügyesség és törvényesség útján meg is indította a szükséges eljárást azon a címen, hogy a társulat 37 taggal alakult és ma már csak hat tagja van.

Az eljárást most már a törvényesség előtt lehetett volna folytatni és a feloszlás téves indoklása ellen minden esetleges jogorvoslat ide is tartozott volna.

Jogorvoslat helyett azonban a társulat a tanoncotthonnal való egyezkedést választotta és ennek ajánlatot tett arra hogy odaajándékozza ingatlanát, ha a földszinti helyiségek haszonélvezetét további tíz év tartamára meghagyja a társulat jelenlegi tagjainak.

A tanoncotthon vezetősége ezen a héten letergályta a társulat ajánlatát, nagy elismeréssel vették tudomásul a társulat elhatározását és az abban megnyilvánult jóhiszeműséget, aminek ellenében kimondták, hogy ők is lemondanak törvényes álláspontjukról: elfogadják az ajándékozást. Az ingatlan tulajdonjogát már most át kell írni, a földszinti haszonélvezetét azonban 1946. május 1-ig biztosítják a mostani tagok számára.

Beszerzési szövetkezetet alapítanak a cluji szabóiparosok

Hitelsszövetkezet alapítása követi a beszerzési szövetkezetet. — Clujon még a szabók varrógépeit is elszállítják adóban.

A kisiparosok helyzete napról-napra rosszabbodik. Alig van az iparnak olyan ága, amely ne érezné a gazdasági válság súlyos következményeit. Az iparosok ma már csak önmagukra vannak utalva és ezért gazdasági irányban szervezkednek. Belátták, hogy csak közös erővel lehet legyőzni az egyre tornyosuló nehézségeket a ezért

beszerzési szövetkezeteket alapítanak, hogy a közvetítő kereskedelmet kizárva, első kézből kapják meg azokat a cikkek, amelyek iparuk gyakorlásához feltétlenül szükségesek.

Első látásra kereskedelmellenes jellegűnek tűnik ez a szervezkedés, azonban ez korántsem az, mert csupán önvédelem egyes kereskedők ellen, akik a kispénzü iparosok helyzetét kihasználni igyekeznek.

A cluji ipartestület kebelében a közelmúltban megalakult a cipész és csizmadia iparosok beszerzési szövetkezte.

Est most nyomon követi a szabóiparosok mozgalmát. A szabóiparosok az ipartestület nagytermében

nagy lelkesedéssel mondták ki a beszerzési szövetkezet megalakítását.

Az alakuló gyűlésen Corondan Gheorghe, a szabóiparosok szakosztályának elnöke elnökölt és azon nyolcvannál több iparos jelent meg. Az alakuló ülésen a felszólalók a szabóipar nehézségeire rámutatva a beszerzési szövetkezet megalakulásának szükségességét hangsúlyozták. Ezután előterjesztették az alapítási tervet, amely szerint

félmillió lej alaptőkével alapítják meg a szövetkezetet és egyenként 500 lej névértékű részjegyet jegyeznek le.

A félmillió lej alaptőkéből 180.000 lejt nyomban lejegyeztek, úgy, hogy a szövetkezet, amely egyelőre csak bélsaruk és szabóipari kellékek eladására rendezkedik be, még a tavasz folyamán megkezdheti működését.

A beszerzési szövetkezet megalapítása csak első lépés a szabóiparosok gazdasági megszervezéséhez, mert

ezután hitelsszövetkezetet létesítenek,

amely kölcsönökkel fogja ellátni tagjait. Ugyancsak folyamatban van az egységes munka-ár-szabás megállapítása és több, a szabóiparosok érdekeit sértő rendelkezés megszüntetése. Az alakuló gyűlésen, bár ez nem volt a tárgysorozatra véve, több felszólalás hangzott el a súlyos adóbehajtások ellen. Panasz tárgyává tették egyes iparosok, hogy a tulbuzgó adóvégrehajtók legfőbb munkaeszközeiket, a varrógépeket is lefoglalják és elszállítják.

A LEGY ÉS A MOZI.

A légy és a bolha beszélgetnek.

— En' különb vagyok mint te, — hencegett a bolha —, én selyempaplan alatt alszom.

— Mióta ugárlsz — szölt a légy, — én különb vagyok, mert rólam filmet is csináltak.

— Ugyan menj, miccsoda filmet?

— Nézd meg a plakátokat: „Légy jó mindhalálig”.

Elkészült Roman Valer új ipar-törvénytervezete, amely semmivel sem jobb, mint az előbbi

Ipartörvénytervezetet készített Nistor munkügyi miniszter is.

Ugy a miniszter, mint az államtitkár a maga javaslatát akarja megszavaztatni

Mégis megtörtént, amire már igazán senki sem számított. A kormány ígérete ellenére, az iparkamarai szövetség titkározása, a törvényelőkészítő bizottság kedvezőtlen véleménye ellenére, Roman Valer, munkügyi miniszter eltemetettnek hitt törvénytervezete kikelt haló poraiból és ismét kísért. Félhivatalos forrásból nyert értesülés szerint a törvénytervezetet, amely

az iparosok és kereskedők szakmai képeztésének hangzatos címét hordozza magán,

a munkügyi minisztérium váratlanul szétküldötte a különböző szakmai testületeknek tudomásvétel végett.

Arra nézve, hogy ez a törvénytervezet mennyire belevág mindennapi életünkbe, eléggé jellemző a tervezet első pontja, amely azt mondja, hogy:

„A jelen törvény teljes alkalmazását nyer mindazoknak, akik tanonc, kvalifikált munkás, kereskedelmi tisztviselő, irodai magántisztviselő és munkaadó kisiparos minőségben ipari és kereskedelmi pályákon működnek, míg a nagyiparosokkal és kereskedőkkel szemben csak a szakmai képzésre vonatkozó szakaszok vonatkoznak, de csakis ezeknek a munkaadóknak alkalmazottaikkal szembeni viszonyának szabályozását illetőleg.”

„A képzés nélküli munkásokkal szemben csak a törvények rájuk vonatkozó intézkedései alkalmazandók.”

„Az állammal, vagy egyéb közjogi személyekkel szemben, amennyiben alkalmazatottai minőségük nyilvánvaló, a jelen törvénynek a szakmai felkészültségre vonatkozó szakaszai érvényesülnek, amennyiben az alkalmazottat valamely fennálló törvény köztisztviselőnek nem minősíti.”

A törvénytervezet módosított negyedik szakasza a következőképpen intézkedik:

„Senki sem üzhet ipari, vagy kereskedelmi foglalkozást, kivéve a 139. szakaszban előírt esetet, legyen alkalmazott, vagy alkalmaztató, amennyiben nincs meg a jelen törvény intézkedéseinek megfelelő szakmai előképzettsége.”

A munkügyi minisztérium által készített rendelet fogja megszabni azokat a kereskedelmi és ipari ágazatokat, amelyek szakmai előképzettség nélkül üzhetők, valamint azokat a foglalkozási ágazatokat, amelyeknél a tanoncidő a törvényes minimumnál rövidebb nem lehet.”

A szakmai előképzettségre nézve a törvénytervezet azt mondja, hogy azt valamelyik szakiskolában kell megszerezni, mint tanulónak, vagy pedig valamely műhelyben, vagy üzletben, mint tanoncnak.

As a munkaadó aki nőtlen, vagy pedig nő, de felségétől különváltan él, nem alkalmazhat 18 évesnél fiatalabb tanoncnőket.

A törvénytervezet 101–122 szakaszai azokat az intézkedéseket tartalmazzák, amelyek a kereskedelmi és magánpályákon elhelyezkedni akaró gyakornokokra és magántisztviselőkre vonatkoznak. A 123. szakasz a következőket rendeli el:

„A szakmunkásnak és a kereskedelmi alkalmazottnak ahhoz, hogy saját számlájára és saját vezetése alatt valamely foglalkozást üzhessen, a következő feltételeknek kell megfelelnie:

a) Eredményteljesen tegye le a mestervizsgát az ipari ágazatban, vagy a kereskedelmi vezetői vizsgát a kereskedelmi szakmában, miután három évet töltött az illető foglalkozási ágazatban.

b) A mestervizsga, illetve a kereskedelmi vezetői vizsga eredményes letétele után szerezzék meg az illetékes hatóságtól az iparüzés illetve a szakmai foglalkozásra a szükséges engedélyt.

„Az irodai magántisztviselők nem kaphatnak kereskedelmi vezetésre vonatkozó képesítést, amennyiben a jelen törvény értelmében és feltételei szerint nem végezték el a tanoncséveket.”

A törvény 126. szakasza a vizsgáztató bizottságok összetételére nézve a következőket írja elő: „A vizsgáztató bizottságok állandó jellegűek és szakmák szerint alakulnak. Ezek a bizottságok a következő három tagból állnak: az elnökből, akit a munkügyi minisztérium rendeletileg nevez ki, egy alkalmazottból, akit a munkakamara tanácsa delegál és egy alkalmaztatóból, akit a kereskedelmi és iparkamara igazgatótanácsa jelöl ki.”

A törvénytervezet 134. szakasza szerint a vizsga a következőkből áll:

1. Román nyelven írt írásbeli vizsga abból

Hitelszövetkezet alapítását határozták el a jimboliai Ipartestület tagjai

Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének működését tanulmányozta a jimboliai Ipartestület elnöksége.

As Iparos legutóbbi számában emlékeztünk meg arról, hogy a satumarei Ipartestület ülésén Kocsis László elnök részletes jelentésben számolt be annak a mozgalomnak eddigi szép eredményeiről, amely iparos hitelszövetkezet alapítását tűzte ki céljául. Amint akkor jelentettük, két ipari szakcsoport már meg is kezdte a szervezési munkát és rövidesen a többi ipari szakcsoportok is elvégzik az előkészítő munkákat és a közeljövőben megtörténik az alakuló közgyűlés összehívása.

A jó példának a jelek szerint fogantja van. A szövetkezeti eszme egyre inkább tért hódít és az iparosság ráeszmél arra, hogy a jelenlegi viszonyok között

anyagi erőssége támasza és segítőeszköze a hitelszövetkezetekben rejlik.

Talán fölösleges is külön felsorolnunk, hogy a hitelélet milyen válsággal küzd, hogy a pénzügyzetek kölcsöneire ma az iparos aligha számíthat, holott éppen ezekben a megpróbáltatásokban teli időkből lenne legnagyobb szüksége az olcsó és hosszulejáratú hitelek vértőműveléssel felőrlő támogatására. Amikor pedig az iparos a pénzügyze-

a gyakorlati és elméleti tananyagból, ami az illető szakmai tudáshoz szükséges.

2. Szóbeli vizsgából egy feladott s az illető szakmához tartozó konkrét kérdés felett.

Amint a fentiekből kitűnik. Roman Valer miniszter új törvénytervezete módosítást nyert ugyan, de semmit sem vettett abból a tendenciájából, amely az első törvénytervezet ellen az egész ország közvéleményét a legélesebb tiltakozásra készítette.

A helyzetet azonban bonyolítja, hogy megbízható helyről származó értesülés szerint

Nistor munkügyi miniszter is törvényjavaslatot készített amely sokkal inkább megközelíti azt a formát amelyet az egyes ipari érdekképviselők kértek.

Megfelel ez a javaslat a törvényelőkészítő bizottság ismeretes elveinek is, tehát kizárólag a munkakérdéssel foglalkozik. Nistor miniszternek ugyanis az az álláspontja, hogy

a munkügyi minisztériumnak kizárólag munkás és munkaadó kérdésekkel kell foglalkoznia.

A miniszternek a szakképzésről szóló törvényjavaslatában már

nincs szó az iparosokról sem kereskedőkről.

Ugy a miniszter, mint az államtitkár a maga javaslatát akarja megszavaztatni és ez súlyos bonyodalmakra ad okot. Félő azonban hogy ennek a küzdelemnek is az előrelátható kölcsönös engedmények ellenére — egyetlen vesztese lesz: az iparosság, amelynek érdekeiről a harc hevében megfeledkeznek.

A jó példa követőkre talál . . .

teknél zárt ajtókra talál, akkor valóban nem marad más kiútja, más segítsége, mint a saját ereje. És az erő pedig a szövetkezésben, az összetartásban, az egymás segítségében rejlik.

Est a célt szolgálja a szövetkezeti eszme és ezt ismerték most fel a satumarei iparosok után a jimboliai iparosok is.

A jimboliai Ipartestület legutóbbi előjárósági ülésén elhatározták hogy a legrövidebb időn belül megvalósítják a jimboliai iparosok hitelszövetkezetét és úgy döntöttek, hogy máris megkezdik az előkészítő munkákat. Ennek a határozatnak értelmében a jimboliai Ipartestület elnöksége felkereste Reinhart Gyulát, az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének elnökét, akitől gyakorlati tanácsokat és útmutatásokat kért az új hitelszövetkezet megvalósítására és megszervezésére vonatkozóan, továbbá látogatást tett az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének helyiségeiben, ahol szintén részletes útmutatásokkal szolgáltak.

A jimboliai iparosok a szervezési munkát teljes lendülettel folytatják és rövidesen sor kerül az alapító közgyűlés összehívására.

A JÓ FISKALIS.

A fiatal Krasz-gyerek kitüntetéssel teszi le az ügyvédi vizsgát. Amikor szülőfalujában megnyitja az irodáját, felkeresi az öreg kántor is, hogy gratuláljon neki.

— Aztán jó ügyvéd vagy-e igazán? — kérde tőle.

— Kérdezzon akármit, mindenre megfelelek.

— Hát idefigyelj. Ha engem a Krisz, akit nem is ismerek, beperel, hogy kölcsönadott ezer lejt, akkor te mit csinálsz?

— Tagadom.

— Megbuktál. Te hiába tagadod, mert Krisz megesküszik rád és én elvesztetem a pert.

— Hát mit kellene tennem?

— Azt kell mondanod, hogy az ezer lejt megadtam, mert őrre engem eskettek meg.

Felmentettek egy salontai cipésmestert az ujanzas vadja a.c., amelyet egy bécsi cipőgyár emelt ellene

Bajó László salontai cipésmester került az oradeai törvényszékre a bírák elé Salmovits Alex. bécsi cég fejelentésére. A bécsi cég azzal vádolta meg a salontai cipészt, hogy különleges szandál-cipőit a gyárnak Romániára való szabadalma ellenére is lemásolta és árusította. A bíróság, a bejelentett szakértők véleményének meghallgatása után megállapította, hogy Bajó László kézimunkával állítja elő a szandál-cipőket, míg a bécsi gyár gépi úton gyártja tömegesen, tehát a cipők semmiképpen sem hasonlítanak és ezen az alapon felmentette a salontai mestert az ellens. emelt. vád alól.

Izgalmasabb mint egy rémregény...

Az árak 40-50 százalékos emelkedését és a fogyasztás ennek következtében történt visszaesését állapítja meg az UGIR. cluj-i kerületének évi jelentése

A különböző behozatali és deviza-nehezségek, a pénzügyminisztérium, a munkügyi minisztérium és a jegybank új rendelkezései valóságos kalváriává tették az ipari termelést.

Egy súlyos sérelem: Roman Valer ipartörvénytervezete

Az UGIR cluj-i kerülete közgyűlése elé terjesztett jelentésből nagy pesszimizmus csendül ki, mert az iparnak most már nemcsak az iparellenes demagógia ellen kell harcot folytatnia, hanem ama törekvések ellen is, amelyek nap-nap után megnyilvánulnak egyes hivatalos körök részéről, amelyek mindegyike az ipar számára a közterhek súlyosbítását, a vekzaturáknak olyan mérvű elfajulását jelentik, amelyek sokszor lehetetlenné teszik a normális termelést. A jelentés — amelyet alább közlünk — részletesen felsorolja az ipar sérelmeit és azokat az okokat, amelyek a sérelmek orvoslásának útjában állanak.

Az ipar az 1935. év folyamán elszenvedett súlyosabb sérelmeit a következőkben sorolja fel a jelentés:

Az iparügyi minisztérium részéről elszenvedett sérelmek.

a) Sem a március 10-én, sem a június 10-én, sem a december 1-én életbeléptetett export-import-rezsim keretében nem tudták a minisztérium vezetői keresztülvinni a gyáriparosság jogos követeléseit, hogy az ipari nyersanyagok, nélkülözhetetlen segédanyagok, gépek és gépalkatrészek vétesenek ki a kontingentálás alól.

Nem tudták keresztülvinni még azt sem, hogy ezeknek az anyagoknak a behozatala ne az igazságtalanul kialakult kvóták keretében, hanem a tényleges szükséglet szerint engedélyeztessék.

b) Habár úgy a március 10-i, mint a június 10-i, valamint a december 1-i rezsim kategórikusan kimondja az exportból származó devizák egy részének szabadforgalomban való eladhatóságát, az iparügyi minisztérium vezetői nem tudtak eme rendelkezéseknek érvényt szerezni.

c) Habár a kontingentálási illeték állandó emelésével a az árak értékének 12 százalékát kitevő import illetékek bevezetésével, valamint a Banca Nationala által komoly kalkuláció nélkül bekövetelt devizafelárak elismerésével, maga az iparügyi minisztérium is jelentékenyen hozzájárult a termelés megdrágításához, mégis hónapokon át publikált árellenőrző intézkedéseivel egy a sajtó, mint a közvélemény állandó támadásának tette ki azokat a vállalatokat, amelyek importált nyersanyagok megdrágulása következtében kénytelenek voltak készáruik eladási árát emelni.

d) Noha a szakbizottság és a szakreferensek mindjárt a végrehajtás megkezdésekor megállapították, hogy a nemzeti munka védelméről szóló törvény lényegbevágó rendelkezéseit, minden komoly iparvállalat a legmesszebbmenő módon be akarja tartani, az iparügyi minisztériumnak a törvény végrehajtásával megbízott vezetője engedte, hogy a bejelentéseknek egy nappal való megkésése, vagy félreértések folytán kisebb tévedésekkel történt elkészítése a hasonló jelentéktelen formalitások miatt,

a legelőkelőbb vállalatok is, százszázalékos bírságokkal sújtassanak.

A pénzügyminisztérium részéről elszenvedett sérelmek.

a) A Monitorul Oficialban ápr. 1-én közzétett adóemelések, melyeknek célja 2 milliárdos új adóbevétel biztosítása volt,

80 százalékosan az ipari termelést sújtották. Hogy ez elérhető legyen, egyes elsőrendű közszükségleti cikket képező ipari termékek fogyasztási adói

200—450 százalékkal emeltettek fel.

A supracota-adót generálisan felduzzasztotta az a rendelkezés, mely szerint az adómentes minimális jövedelem 20 ezer lejről 10.000 ezer lejre, a fizetéseknek pedig az adómentes levonási kulcsa

30 százalékról 15 százalékra szálhattatott le. Ami pedig a forgalmi adót illeti, azok egyrészt az adókulcsok felemelésével, másrészt és legfőképpen az árulisták átcsoportosításával

átlagosan ötven százalékkal növekedtek.

b) 1935. június 25-én kiadta 89.796 számú körrendeletét, amely a törvény új értelmezésével az eladási ár komponenseivé avatja a számlázott szállítási költségeket, a számlabélyegek értékét, sőt magát a forgalmi adót is.

c) Az egyes adónemek igazgatói mindent megkísérlelnek, adóbevételeiknek felfokozására. Megkísérlelték például rendeletileg hatályon kívül helyezni a bizományi szerződésekről szóló 1934. július 30-i alaptörvény 27. szakaszát, mely illetékmentességet biztosít a bizományi áruszámlák és jegyzékek részére. Szállítási szerződéseknek igyekeznek minősíteni az összes árurendeléseket, hogy így a bélyegtörvény 15. szakasza 3. paragrafusának önkényes értelmezésével, 1,4 százalékos jogilleték alá vonhassák. Előbb visszamenő hatállyal később már csak 1935. április 1-i kezdettel

nyugtábélyeg kötelezettség alá vonja még az aláírás nélküli bérjegyzékeket is, jöllehet a cernauti tábla jogerős határozattal kimondta, hogy ezek nem törvényes értelemben vett nyugták s így nem eshetnek nyugtábélyeg-kötelezettség alá.

Tűrik hogy egyes pénzügyigazgatóságok a fizetési adóalapból ne engedjenek mást levonni, mint a 750 lejes minimumot, holott az egyenesadótörvény 46. szakaszának b) pontja nem változott. Végül

nem engedik az 1935. április 1. előtti tuljtsétséket ezen dátumok utáni időkből származó adótarozásokba betudni.

A termelés további megdrágításától vissza nem riadva a Monitorul Oficial 1935. december 10-i számában közzétette a középértékek új tarifáját is. Ezen tarifának

adóalapot képező középárát az árak tényleges értékeinek nem egy cikknél 3—5-szörösében voltak megállapítva, ami által a nyersanyagok átlagos, 6 százalékos forgalmi adóját 18—30 százalékosra, a 12 százalékos import illetéket 36—60 százalékosra, s a kontingentálási illetékeket is azok 2—3-szorosára emelték volna fel.

Ez a kísérlet az UGIR vezetőségének gyors és erőfeszítő tiltakozása és az importőrök komoly ellenállása következtében azonban teljes egészében nem volt ugyan keresztülvihető, a középárak átlagos 50 százalékos emelése azonban az 1936. január 12-én újból közzétett életbeléptetése folytán mégis valósággá vált.

A munkügyi minisztérium részéről elszenvedett sérelmek.

a) Az 1934. november 9-i rendelet törvénynek minden ellenkező ígéret dacára való érvénybentartása s ezáltal a munkaszbiztosítás terheit, alkalmazottakkal együtt, 75 százalékig viselő és fizető nagyipari munkaadók irányítói, sőt ellenőrző jogának és szerepének lehetetlenné tétele.

b) Munkaügyi törvényeink ismét és ismét begigért revíziójának ad grecas calendas eltolása, annak ellenére, hogy a legfontosabb pontokban a nagyipari munkaadók a nagyipari munkásokkal együtt előzetesen már meg is egyeztek.

c) Az ipari munkaadók és ipari munkások szelekcionálását ugynevezett szakvizsgák bevezetése által keresztülvinni akaró törvényjavaslatnak a törvényelőkészítő tanács elé való terjesztése a

nélkül, hogy azzal az UGIR érdemlegesen foglalkozhatott volna.

A Banca Nationala részéről elszenvedett sérelmek rövidesen összefoglalva a következők:

a) A Banca Nationala az 1932. októberi felhatalmazási törvényben megadott devizaellenőrzési jogkörének céltudatos kiépítése után — előzetes elvi hozzájárulási dacára —

megakadályozta úgy a márciusi, mint a júniusi, valamint a decemberi külkereskedelmi rezsim sikeres életbeléptetését.

b) A szabad devizavásárlás lehetőségeinek következtetes meghiusítása s ezzel a devizák szétosztási jogának valóságos monopolizálása ellenére

a Banca Nationala nem igyekezett az ipari termelést devizával ellátni.

Devizakalkulációba nemcsak az érdekelt importőr és exportőr szervezeteket, de még az iparügyi, sőt a pénzügyminisztérium sem engedte beletekinteni.

Negyedévről-negyedévre csökkentette az import kifizetéséhez szükséges devizamennyiségeket

s eközben még csak arra sem volt figyelemmel, hogy a nyersanyagokat behozó iparost legalább kedvezőbb arányban lássa el devizával.

c) A legsúlyosabb mulasztása a Banca Nationalának az, ami normális viszonyok között és normális kereskedelmi intézetre komoly következményekkel is járna. Nevezetesen, hogy az ipar céljaira kiutalt ezen minimális devizakészleteket sem fordította pontosan az ipari tartozások kiegyenlítésére, hanem úgy és oda transzferálta, ahogy és ahova éppen akarta.

d) A legmértánytalanabb lépése a Banca Nationalának az volt, hogy szeptemberi körlevelében a kormánnyal kötendő minden előzetes megállapodás nélkül felhívta az importőröket, hogy amennyiben hónapokkal, sőt néha évekkel előbb letétbe helyezték lejösszegeik ellenében erős devizatarozásaikra az átutalást ténylegesen meg akarják kapni, fizessenek be a kért devizák hivatalosan jegyzett árfolyamára 44 százalékos, mint felárat. Szankcióként leszögezte, hogy azok, akik november 1-ig nem fizetik le ezen felárakat, több importengedélyt nem kaphatnak.

A kormánytényezők iparellenes ténykedéseinek eredménye nem lehetett más, mint a következő:

Ipari termelésünk nyersanyag híján mennyiségileg visszaesett. Ipari termékeink eladási árai az immár hivatalosan is kialakult devizafelárak, a különböző címeken kirótt behozatali taxák valamint a folyton emelt termelési és fogyasztási adótételek s részben az elkerülhetetlenné vált munkabéremelések következtében annyira felduzzadtak, hogy egyes cikkeknel bizony 40—50 százalékkal is magasabbak lettek, mint az elmúlt évben. Ennek folytán ipari cikkeink fogyasztása is kezdett visszaesni.

Ezt a tényt igen beszédesen igazolja az iparügyi minisztériumnak a gyapjuárak termeléséről és fogyasztásáról készített statisztikája. Az összehasonlítás szerint az 1935. évi termelés

visszaesése körülbelül 35 százalék s vele szinte már egy vonalon ugyanezen belföldi gyapjutermekek fogyasztásában beállott visszaesés is több mint 25 százalék.

Szomorú adat akkor, amikor tudjuk, hogy az elmúlt év folyamán a gyapjuárak behozatala is erősen visszaesett.

AKKOR JÓ...

A főnök nézi az állásért jelentkező utazó bizonyítványát.

— Sajnálom — mondja —, nem alkalmazhatom, mert a bizonyítványából azt látom, hogy büntetett előéletű.

— Igen — feleli az utazó — két hónapot ütem súlyos testisértés miatt.

— Hogy történt az eset?

— Egy embert félholtra vertem, mert nem akart tőlem vásárolni.

Mire a főnök habozás nélkül így szólt:

— Föl van véve.

BEIM KLUB DER ERFINDER.

„Verzeihen, könnte einer der Herren so lebenswürdig sein, für mich eine Ausrede erfinden, warum ich nicht um 10 Uhr zu Hause sein kann?“

Vasuti kiállítás a Budapesti Nemzetközi Vásáron

A budapesti nemzetközi vásár vezetősége hónapok óta tárgyalásokat folytat az összes szám-
bajvő európai és tengerentúli utazási vállala-
tokkal, a Budapesti Nemzetközi Vásár látogatói
számára adandó vasut-, repülőgép- és autócár-
kedvezmények engedélyezése tárgyában. Az ed-
digi tárgyalások szerint mindazok az utazási ked-
vezmények, amelyek az elmúlt évben voltak, az
1936. évi vásár alkalmából is engedélyeztetni fog-
nak, sőt számos vállalat részéről előreláthatólag
még a múlt évinél is messzebbmenő kedvezmé-
nyek fognak engedélyeztetni. A május 8-án meg-
nyíló Nemzetközi Vásárra eddig a legerősebbnek
a magyar vas- és gépipari, valamint a textilipari
csoportok ígérkeznek. A magyar vas- és gépipar
fel fogja ölelni ezt az iparágat a maga teljessé-
gében, a textilipar pedig egymagában nagyobb
területet foglal el a Nemzetközi Vásáron, mint a
milyen kiterjedésű volt a most lezajlott brüsszeli
világkiállítás a nemzetközi textilcsoport. De
erőteljesen folynak a jelentkezések a többi cso-
portokhoz is, így különösen az élelmiszer-, bútór-
és otthonberendezés-, vegyész-, bőr-, kerámia-,
papír- és egyéb szakmákban is. A vásáron több
mint 200 szakma fog résztvenni.

Vasúti. A 100 éves vasut fennállása al-
kalmából külön vasuti csoport bemutatását ter-
vezik a Nemzetközi Vásáron. Kiállításra kerülne
itt az első áramvonalas magyar mozdony, éppen
ugy, mint azok a különleges, Délamerikai számú
készült sínautók, amelyek a magas hegyvidéken
előálló légritkulás és az aszalt járó betegség meg-
akadályozása céljából légnomásszállító ká-
szilékkel is fel lesznek szerelve. Az eddigi ter-
vek szerint a magyar vasúti csoport egy min-
tapályaudvar keretében fog bemutatásra kerülni
és célja a modern technika vívmányainak megfe-
lelő és idegenforgalmilag is a legnagyobb tökélyvel
felszerelt, szachich nemzeti stílusban épült pályau-
dvar bemutatása.

A Budapesti Nemzetközi Vásár iránt meg-
nyilvánuló érdeklődés nemzetközi. A külföld ré-
széről ki fognak állítani a Nemzetközi Vásáron
többek között a Belga-Kongó, Peresia és Egyip-
tom. Jelentős tárgyalások folynak egy nagyszá-
bú osztrák és német részvétel ügyében. A vá-
sár vezetősége mindent elkövet, hogy különösen
az utódállamok köréből minél többen állítsanak ki
a Budapesti Nemzetközi Vásáron. A hivatalos
részvételeken kívül azonban ugyiszólván minden
nemzet képviselve lesz a Nemzetközi Vásáron
azokban a cikkekben, amelyeket egyes cégek ál-
lítanak ki a vásár általános szakmáiban.

Nem tudtak megállapodni a várossal
a timisoarai pékek a kenyér árára
vonatkozólag.

Timisoara ármegállapító bizottsága a pékek
és malmosok képviselőinek részvételével újból
foglalkozott a kenyér és lisztárak megállapításá-
val. Loichita Eutim dr. gazdasági tanácsnok szá-
mításai szerint a pékek a barna kenyeret 7.82, a
félbarna kenyeret 8.68 leiert árusíthatnák kilón-
ként. A pékek azt indítványozták, hogy erre való
tekintettel állapítsa meg a város a barna kenyér
árát 7.50, a félbarna kenyérét pedig 9 lejben.
A gazdasági tanácsnok a barna kenyér árára vo-
natkozó javaslatot elfogadta, azonban a félbarna
kenyér kilóját 8.75 lejnél magasabb árat nem en-
gedélyezett. Hosszas vita fejlődött ki, amely vé-
gül is eredménytelen maradt. A végleges döntést
a jövő hétre halasztották. A barna kenyér ideigle-
nesen 7.50, a félbarna kenyér pedig 8.50 lei ki-
lónként. A barna liszt 8.40 lejben átmenetileg 7.40, a
félbarna lisztét pedig 8.40 lejben állapították meg.

VERSCHIEDENE EHEN.

— Meine Ehe ist ein fortgesetzter Hochzeits-
morgen geworden.

— Meine mehr ein fortgesetzter Polterabend.

DER ZECHPELLER

— Angeklagter, Sie sagen zum Kellner, dass
Sie Geld holen gehen, um die Zeche zu bezahlen.
Warum sind Sie dann nicht ins Restaurant zu-
rück?

— Ich wurde eben verhaftet, als ich mir das
Geld beschaffen wollte.

Kilencezer leinek felel meg az angliai cement ára, mig nálunk 28.500 leire szökött

Angliában leszállítják, nálunk pedig emelkedik a cement árát. — A háború óta háromszáz
százalékkal drágult a cement.

A drágulás oka: a kartell!

Irta: OSISZAR LAJOS.

Emlékeztet az a küzdelem, amelyet Man-
lescu-Strunga volt ipar- és kereskedelemügyi mi-
niszter röviddel hivatalbalépése után a cement-
kartell ellen indított. A kartell akkor is erősen
mutatkozott, nem engedett és végül is a minisz-
ternek kellett takarodót fűjnia. A kartell erős
volt a nyilván arra az elvre alapította küzdelmét,
hogy a miniszter távozik, de a kartell — marad.
Amint ez be is bizonyosodott, mert hiszen Man-
lescu-Strunga már régen nincs az ipar- és keres-
kedelemügyi élén.

míg a kartell még mindig itt van és főleg
itt van a kartell terméke és következménye:
a tarthatatlannal magas cement-ár.

Arra, hogy ez az ár, mennyire nem a tényle-
ges értéknek felel meg és mennyire túlhatott és
tarthatatlan, szolgáljon az alábbi példa, illetve
összehasonlítás:

Az angol cement-piac esztendő óta szilárd.
Az árak nem emelkedtek és nem estek. Ezt a
stabilitást a verseny alakította ki.

Ez a szó, hogy a verseny, a tájékoztatlanab-
bakat esetleg meglepheti és joggal tehetik fel a
kérdést: hogyan? Angliában a cement ára körül
verseny folyhatott? Angliában nincs cement-
kartell? Tudunk kell, hogy Angliában a kartel-
leket a legerősebbnek szövetkezőknek te-
kintik és az angol gyárosok, akik a szabadver-
sényeknek nem csak hívei, de valóságos apostolai,
elfordulnak a kartellek által teremthető ár-
uzsorától.

Mint a „National Builder” londoni építészeti
szaklap írja,

az angliai cementgyárak a fokozódó fogyas-
tás és a termelésnek a mechanizálódása útján
bekövetkezett olcsóbbodása miatt, önként el-
határozták a cement-árak leszállítását.

Az angol kormány út- és másirányú középítési
programja 100 millió angol fontot irányoz elő,
aminek következtében természetesen növeke-
dik a cementfogyasztás és a gyárak termelése.
Ezért szállították le a cement kicsinybeni árát
2 shillinggel.

Jelenleg az angliai cement ára kilencezer lej-
nek felel meg, ugyanakkor, amikor nálunk a
cement ára az építés színhelyén 28.500 lei,
vagyis több, mint ennek az összegnek három
szorosa.

Megemlítendő az is, hogy a kilencezer lejes ár
London Cityre vonatkozik, ahova 20—25 kilomé-
tert kell megtenni a tengeri dockoktól.

Azokban az országokban, ahol kartell műkö-
dik, a cement ára hihetetlen arányokra szökött.
Igy például Magyarországon is a kartell követ-
keztében egy vagon cement ára 800 pengő, illetve
740 pengő vagonkéntélel mellett, vagyis

két és félszerese a békébeli árnak.

Angliában már a köztudatba ment át, hogy
a cement éppolyan fontos cikk, mint a kenyér,
mert ha nem is közvetlenül életfentartó fogyas-
tási cikk: munkaadalmak következtében kereset-
et, kenyeret eredményez. Szociális szempontból
pedig éppen fontos tényező, mert ha olcsóvá te-
szik, akkor megkönnyíti az építkezést, polgáris-
ítja, tulajdonossá teszi a nincsteleneket, az örö-
kös hárbér fizetésre ítelt klszisztenciákat.

Angliában éppen az olcsó cement-árak te-
szik lehetővé, hogy magántőkével és állam-
tőkével százszázszázmra épüljenek a család-
ke munkaházak.

A kenyér és az élelmiszer árát maximál-
ják és csak a modern építés munkaadalmainak
legfőbb tényezőjével, a cement árával nem törőd-
nek, ez nyugodtan emelhető.

A nemrégiben bekövetkezett árszökkenés
előtt Angliában pontosan a háború előtti verseny-
árak voltak érvényben. És ezekkel az árakkal az
angol gyárak mégis 10—25 százalékat fizetnek
részvényeseiknek. Az angol lap felsorol több ce-
mentgyárat, mint a „British Plaster Board Ltd.”,
amely 25 százalékos osztalékot fizetett, míg a
többiek: a „Blue Circle”, a „Super Cement”, a
„Cement Fondu” is hasonlóan nagy osztalékon
felül szintén számos összeget tartalékolnak
— angol fontokban.

Egy vagon cement nem más, mint 2200 nor-
mál téglá mennyiségének megfelelő anyag és
mész keletve és összetörve. Egy vagon mész ki-
égetéséhez nem kell több fűtőanyag, mint egy va-
gon téglához. A téglavetés munkája sokkal több
időt vesz igénybe, mint a cementnek az égetés-
hez való előkészítése. A cement őrlése többnyire
vizierővel történik, de ha fűtőanyagot is használ-
nak, ez is rendkívül alacsony összegbe kerül.

Kétezerkétszáz téglá ára békében 88 korona
volt. Ma 2500 lei, 90 pengő.

Az arány tehát a téglá békébeli és jelenlegi
ára között megmaradt. A cement ára viszont
ezzel szemben 300 százalékkal emelkedett
nálunk. Ez mindennél többet mond!

Ezért szükséges az illetékesek mielőbbi közele-
pése, hiszen a cement fontos anyagot jelent a
mezőgazdasági államok iparosodása szempontjá-
ból is és ezért a lakosság nagy százalékának ér-
deke fűződik a cement árának radikális eszkö-
zökkel történő leszállításához. Most azonban már
nem szabad úgy viselkedni, mint ahogy azt Ma-
nolescu-Strunga tette, hanem a végletekig ki kell
tartani, mert hiszen végeredményben nem a ce-
mentkartell, hanem az összlakosság érdeke a
fontos!

Nem csökkentik a középérték-
táblázat túlmagasán megállapított árát.

A kereskedelem és az ipar a január 13-án
életbeléptetett középértéktáblázat revízióját sür-
geti, mert hisz az a tényleges napi árnál 30—
40, sőt sok esetben 100 százalékkal magasabban
állapítja meg az egyes cikkek középértékét.

A középértéktáblázat revíziója érdekében
megindult akoló azonban egyelőre nem ígér ered-
ményt. Az 1935—1937. évi költségvetésben
ugyanis a forgalmi adóbevétel a pénzügyminisz-
ter 3 milliárd 600 millió lejben irányozza elő, ami
863 millióval több, mint az előző költségvetés elő-
irányzata és 486 millióval több, mint a jelenlegi
költségvetés várható eredménye. A többletet a
pénzügyminisztérium a középértéktáblázat, továb-
bá a pamut és a műselyem felemelt fix illetékéből
akarja fedezni. Az esetben, ha ez a bevételi többlet
egyéb, nem várt bevételekből nem lesz fedez-
hető, úgy nincs remény arra, hogy a középérték-
táblázat árát a közeljövőben leszállítsák.
Negyvenmillió lejes megrendelést
kaptak a belöldi posztógyárak.

A belöldi posztógyárak a hadügyminiszte-
riumtól 40 millió lej értékű posztómegrendelést
kaptak. A megrendelés a következőképpen oszlik
meg: Buhusi 30%, Scherg & Co. 12%, Gyapjú-
ipar Rt. 11%, Dorobantui 8%, Azuga 6%, A.
Ivoranu Bacău 5%, Gromen & Herbert Sibiu 4%,
más vállalatok 24%. A posztó ellenértékét a had-
ügyminisztérium a hadfelszerelési alapról fizeti.

Azok az utak...

Az „Universul” írja:

Turista, katonai közlekedési szempontból egyformán fontos az utépítés kérdése. Franciaországban külön bizottságot szerveztek, melynek az a feladata, hogy a vasúti és országutakon történő szállítási ügyet összehangba hozza. Itáliában nagyszabású turista-utakat építettek. Románia pedig elérte, hogy bekapcsolták a Londonból Kelet felé haladó nemzetközi ut hálózatába. Ez azonban nem elég. A külföldi turisták el fogják kerülni az országot, ha nem gondoskodunk a különböző vidékeken rossz karban levő utak helyrehozataláról. Az utóbbi esztendőben egyes helyeken javulást lehetett észrevenni. Ez azonban távolról sem jelenti azt, hogy elegendő tettünk feladatunknak. Németországban hatalmas gépkocsi-utakat építenek. Az utak 7 és fél méter szélesek és párhuzamosan egymás mellett haladnak. — Csak így lehet nagyobb távolságon a gyors-közlekedést biztosítani. Így lehet szó kifogástalan áru- és személyforgalomról. Tavasszal 600 km. hosszú új utat adnak át a forgalomnak s ez év végéig 1160 km. utépítést fejeznek be. A német utépítési program 5—6 évre szól, mely idő alatt évenként 1000—1500 kilométert, összesen 7200 kilométert kitévő új utat kell megépíteni. Savigny francia tábornok hosszabb cikket ír a „Revue de Deux Mondes” című folyóiratba és rámutat arra, mily nagy jelentőséggel bír az ilyen utépítés a motorizált katonai szállítási szempontjából. Ha nem építhetünk mi is ilyen gépkocsi-utakat, legalább kötelességünk a meglévő utak kijavításáról gondoskodni.

SOK KICSI SOKRA MEGY...

Rablógyilkossággal vádolva áll a cigány a bíróság előtt.

— Hát volt ezise, — szól rá az elnök — széle leírt megölni egy embert?

— Instálom, nagyságos ur, — szól a cigány — széle lei itt, széle lei ott...

Megváltotta a CFR a Hódmezővásárhely—Makó—Nagyszentmiklósi Helyiérdekű Vasúttársaság romániai vonalát.

A CFR vezérigazgatósága és a Hódmezővásárhely—Makó—Nagyszentmiklósi Helyiérdekű Vasút Rt. között megegyezés jött létre a részvénytársaság romániai vasútvonalának megváltására vonatkozólag. A romániai vasútvonal hossza 13 kilométer 750 méter. a CFR 6 millió lejig fizet három év alatt 3 százalékos kamattal. Ez az összeg magában foglalja a vasútvonal tizenhétéves használati díját is. Az egyezmény ratifikálására vonatkozó törvényjavaslatot a pénzügyminisztérium a törvényelőkészítő bizottság elé terjesztette véleményezés végett.

Ez a szövetségi politika

Az „Universul” írja:

Több panasz hangzott el a földművesek részére szükséges gyapot-drágasága miatt. A kormány előbb a felelősséget az árdragítókra hárította, míg most meg könnyebb megoldáshoz folyamodott. Kizárta a jó külföldi összeköttetésekkel rendelkező kereskedőket a Szövetkezetek Központjának behozatali engedélyt adott közel 25 ezer csomag gyapotfonalra. — Ugyanakkor a behozatalt és valuta-árfolyam körül is kedvezményeket biztosított ennek a társaságnak. Nincs semmi kifogásunk a gyapot olcsósítása ellen, mégsem hagyhatjuk szó nélkül, hogy a kereskedők emlékiratot terjesztettek a kormány elé, melyben fekete-fehéren kimutatták, hogy a ki-dobolt olcsósítás nem jelent olcsósítást a való-ságban s nincs arányban az állam által hozandó áldozatokkal. A behozattal foglalkozó kereskedők közölték, hogy a szövetségnek nyújtandó kedvezmények igénybevételével 20—25 százalékkal olcsóbban árusíthatnák a gyapotot. Megmagyarázták azt is, miért volt magas a gyapot ára az elmúlt hónapokban. A Banca Nationala ugyanis nem adott kellő mennyiségű idegen valutát árubehozatalra s a kereskedők arra kényszerültek, hogy a zugszűzdeken 140 százalékos felárral szerezzék be a behozatalra szükséges valutákat. Csalódatos dolog ezek után, mit értenek náinunk a szövetségi árusítás alatt. Mikor fogunk elérni a dán, svéd, holland, angol olasz szövetkezetek színvonalára? Ne áltassuk magunkat adig olcsósítással.

Felépítik az ország első lenfonódáját

— Német tőkésék tettek ajánlatot arra, hogy 200 millió leies befektetéssel lenfonodát építenek. —

A kormány az idén nagyszabású akciót indít a textilnövények és különösen a gyapot termelésének fokozása érdekében. Az országban jelenleg létező 7 pamutfonoda (közben alakulóban van már a nyolcadik) nyersanyagszükségletének 50 százalékát képes lesz belföldön megszerzeni, ha a kormány akciója megfelelő fogadtatásra talál a mezőgazdánál.

Van azonban a tervnek még egy fontos fejezete, amely a lentermelés fokozását célozza. Annak ellenére, hogy a lentermelés nagyon kimeríti a föld erejét, a kormány azt akarja, hogy Románia lehetőleg függetlenítse magát a külföldtől ebben a cikkben is, amelyet itthon is meg lehet termeszteni és meg lehet oldani azt a problémát is, hogy a földek ne sínyeljék meg a lentermelést. De ennek a fontos textilnövénynek a népszerűsítése két nagy akadályba ütközik. Az egyik az, hogy az országban nincsenek áztatók, azonkívül nincsen értékesítési lehetősége a lennek. Jelenleg a gazdák igen kevés lent termelnek és azt is inkább a magváért, amelyből olajat és olajpogácsát állítanak elő. Ezt a lent falun folyóvízben vagy állóvízben áztatják. A fonható lennek ma

nincsen vevője Romániában, mert egyetlen fonóda sincsen, amely len feldolgozásával foglalkozna. És ha mégis ki lehetne terjeszteni a lentermelést, ott lenne a másik nagy probléma, az áztatók kérdése, mert az egész országban nincs egyetlen gépi berendezésű áztató sem. Már pedig, ha a lentermelés fokozódna, egy 50 hektáros birtokon körülbelül 100 szekér lentszár teremne, amelyet a gazda képtelen volna nagyobb távolságokra elszállítani, hogy primitív módon kiáztassa. Ezt a kérdést csak úgy lehetne megoldani, ha az országban már lenne fonóda és annak közelében építenének mesterséges áztatókat.

Hír szerint a kormány kapott is már ilyen irányú ajánlatot egy német csoporttól, amely 200 millió lejig terjedő összeget hajlandó befektetni egy lenfonóda és áztatómű felépítésébe és berendezésébe. Az első romániai fonódát a folyóvízben gazdag Jalomita-megyében állítanák fel. Valószínűnek látszik, hogy ez az ajánlat adott aktuálitást a lentermelés fokozására vonatkozó kormánytervezetnek, de ezeknek a részletei még nem ismertek.

Hatszáz ezer lei a timisoarai iparosok ipartestületi tagdíjhátraléka

A társadalombiztosító pénztár az iparosoktól az általuk fizetett munkabérek egy százalékát a munkanélküliek segélyezése céljából szedi be. A timisoarai ipartestület legutóbbi ülésén vita folyt arról, hogy ez a munkanélküli segélyilleték kötelező-e, vagy pedig önkéntes adomány? Az iparosok azon az állásponton vannak, hogy ennek az illetéknek a fizetését a törvény nem írja elő, a betegpénztár viszont ezzel szemben ellentétes állásponton foglal el.

Az ipartestület választmánya elhatározta, hogy ebben az ügyben úgy a munkaügyi minisztérium-

hoz, mint pedig a kisiparosok országos szövetségéhez kérdést intéz. Megállapították azt is, hogy egyes iparosok már három év óta nem fizettek ilyen illetéket és hogy számos iparos még ipartestületi tagdíjával is adós. Ez a hátralék hatszáz ezer lejig tesz ki. Kimondták, hogy a hátralékos iparosokat felszólítják tagdíj tartozásaiknak tizenöt napon belül való rendezésére. Amennyiben ez nem történik meg, úgy az illető ellen kényszerárverést kérnek. Ebben az esetben az adósok az eljárási költségeken kívül még nyolc százalék késedelmi kamatot is kötelesek fizetni.

Felmentette az ítélőtábla a repülőbélyeg hiánya miatt megbírságot cégeket

A múlt év újesztendéjének napján, mint ismeretes, számos cégnek súlyos bírságról szóló kihágási jegyzőkönyvet kézbesítettek azok a címen, hogy a repülőbélyeg ellenőrzése alkalmával az ellenőrzéssel megbízott közeg megállapította, hogy a cégek egyes okmányokat nem láttak el megfelelő repülőbélyeggel.

Ezek a bírságok ezer lejtől tízezer lejig szóltak, sőt egyes esetekben 20.000 és 50.000 lejre is rugtak.

A timisoarai kereskedők egyesületében az érdekelt kereskedők ezeket a súlyos bírságokat választmányi ülés keretén belül szóvá tették és az érdekelt cégek az egységes jogorvoslat érdekében az egyesület keretén belül szervezték meg jogi védelmüket. Annak idején ezen tárgyalásos ülés miatt egyes kivülálló személyek igyekeztek

az egyesületnek kelletlenlenséget okozni, ezen kísérletük azonban eredménytelen volt.

Ezen repülőbélyegbírságok ügyében a timisoarai törvényszék a megbírságot cégeket kivétel nélkül felmentette.

A törvényszék határozata ellen a repülésügyi alminisztérium felfolyamodással élt. Az érdekes felfolyamodás tárgyalása tegnap volt az ítélőtáblánál. Négy érdekelt fél ügyéről volt szó és pedig Weiss Zsigmond 11.652 lei, Taub Dezső 10.956 lei, a Record-cég 324 lej és Weiss Jaques 6.264 lej bírságáról. A cégeket Körner József dr. ügyvéd, az ügyvédi kamara főtájtára képviselte.

A tábla helybenhagyta a törvényszék határozatát és a repülésügyi alminisztérium felfolyamodását elutasította.

Az aradi bőriparosok nagysikerű bálja

Az Iparos Otthonban megjelent nagyszámú közönség őszinte elismeréssel honorálta az aradi bőriparosok szindikátusának báln rendezőségét a mai táncmulatsággért, amely a legteljesebb sikert érte el. Bosneac Victor, Adoc Axentie, Rada Ioan, Ilica Gherghie, Dragan Adrian, Engelhart Ferenc, Ortner Béla, Klein Miklós, Oláh Péter, Katona János, Cornea Adam, Szűcs János, Szmutyk Károly, Tippei Grigore, Gáspár Sándor, Boier Alexa, Makó Béla, Schwartz Károly, Dobrei Savu, Vanturis Petru, Farcas Ioan, Pascutiu Ioan mindent elkövettek, hogy a közönség kellemesen töltsen el a farsangi éjszakát és fáradozásuk eredménnyel is

járt, amennyiben a megjelentek teljes egészében élvezhették a bál éjszaka minden szépségét és finomságát.

KINDERMUND.

— Gretl, wie heisst „lieben” in der zukünftiger Form?

— Heiraten!

POSTE RESTANTE.

— Van-e levél „Ezer csók” jelígre?

— Nincs kisasszony... De van itt egy, amelynek a jelíge „Ezer negyven csók”.

— Akkor az biztosan az enyém. A véglegnyem banktípusviselő, úgy látszik, mindjárt hozzászámlította a kamatot is.

A törvény rendelkezéssel ellentéren:

Lefoglalták és elszállították az aradi iparosok szerszámaikat

Arad, február 22. Néhány nappal ezelőtt három pénzügyminiszteri vezérfelügyelő is megtisztelte Aradot látogatásával s ezek a látogatások azzal a szomorú következménnyel jártak, hogy a végrehajtók a legzigoribban hajtják be az adókat, az adóhatalékok fejében pedig foglaltatásokat eszközölnek és a lefoglalt ingóságokat el is szállítják a pénzügyigazgatóságra. A pénzügyminisztériumtól ideérkezett rendeletek ugyancsak az adók szigorú behajtását követelték az aradi pénzügyigazgatóságtól. Így indult meg városunkban a legszigorúbb végrehajtás. A határlékos adófizetők hiába kérték a behajtási pénzügyigazgatót, hogy adjon részükre haladékot, minden kérelem hiábavaló volt, mert Cilibie pénzügyigazgató — a rendeletre való hivatkozással — megtagadta a haladékok megadását.

Időközben

számos aradi iparos szerszámát foglalták le adótartozás címén s ezeket a munkáit

nélkülözhetetlen tárgyakat el is szállították a pénzügyigazgatóságra.

Gyalupadok, fűrészgépek és más ipari szerszámok kerültek oda. Ma délelőtt a pénzügyigazgatóságra ismét néhány társzékér lefoglalt holmit szállítottak be. Ezeknek a lefoglalt ingóságoknak az lesz a sorsuk, hogy, ha tulajdonosuk nem fizeti ki a hátralékos adót, a tárgyakat elárverezik. Ez a kíméletlen adóbehajtás annak tulajdonítható, hogy a pénzügyminisztérium rendelete és az inspektorok sürgetésének következtében az adóhatalékokat március elsejéig feltétlenül be kell hajtani.

E pillanatban az a helyzet, hogy akár iparos, akár kereskedő, vagy más foglalkozású az illető, a végrehajtók elszállítják tőlük a lefoglalt holmit és így történik meg az az eset, hogy a foglalkozás folytatásához szükséges szerszámokat is elszállítják, bár a törvény egyenesen megtiltja az iparosok szerszámaiknak lefoglalását.

pénztári rendelők építésében körülbelül 245 millió lei szükséges, úgyhogy a két tétel összesen 507 millió leit tesz ki. Mindezeket kívül tervezik több modernül felszerelt kórház létesítését is, miután a betegsegélyző pénztár jelenleg csak Bucurestiben rendelkezik két ilyen intézménnyel. A költségek itt 210 millió leire rúgnak. Építeni fognak több tudószanatóriumot. Egyet Bucurestiben, egyet a hegyekben, míg a harmadikat a tengerparton. A három szanatórium felépítése és berendezése mintegy 150 millió leit emésztene fel.

Külön szanatóriumokat emelnek a rák, a malária és a fertőző betegségek gyógyítására is.

130 milliós költséggel. Az érdekes tervezet a továbbiakban azt mondja, hogy a már említett intézményeken kívül

több üdülőtelepet is létesítenek.

Ezek költségeit 50 millió leire becsülik. Legvégül pedig a fővárosban négy hatalmas rendelőt, laboratóriumot, fürdőt és az adminisztráció részére egy új palotát építenek, összesen 171 millió költséggel. Ha a gyógyszerekre és az adminisztrációs munkához szükséges különböző felszerelésekre számított 21 millió leit hozzáadjuk a fentebbi tételekhez, úgy végösszegekben

egy milliárd 270 millió leit kapnak, vagyis annyiba kerülne a romániai betegsegélyezés új alapokra való fektetése.

Az országos betegsegélyző pénztár évi 800 millió leies költségvetéssel dolgozik és mint már mondtuk, tisztes gazdálkodás mellett évente 100 milliót fordíthat építkezési célokra. Ilyen körülmények között egy milliárd 270 millió lei tíz év alatt kifizethető lenne. Hogy ez azonban a mai viszonyok mellett ténylegesen megvalósítható lesz-e, azt egyelőre nem lehet százszázalékosan állítani.

EMBER TERVEZ . . .

Nagyarányu újjászervezési tervet dolgozott ki a központi Betegsegélyző Pénztár

Egy milliárd lei szükséges a terv megvalósításához.

Legújabbban a társadalombiztosító pénztár központi vezetősége rendkívül érdekes és nagyvonalú tervet dolgozott ki az intézmény mai kereteinek nagyszabású kibővítésére. A grandiózus tervet kidolgozását és ennek megvalósítását az teszi szükségessé, hogy ez a szociális intézmény a

mai formájában rendkívül sok kívánnivalót hagy maga után.

A minden tekintetben nagyszabású tervvezetből kitűnik, hogy a betegsegélyző pénztárnak szükséges új rendelő, kórházak, szanatóriumok, üdülőtelepek felépítése, a felszerelések valamint a gyógyszerek beszerzése és az egyéb ezzel járó kiadásokra közel

egy és egynegyedmilliárd leire van szükség.

Félő, hogy ez az óriási összeg gátolja meg majd ennek a szép tervnek a keresztülvitelét. Az aggodalom annál is inkább jogosnak látszik, mert a betegsegélyző pénztár központi vezetősége ilyen építkezési célokra évente legfeljebb 100 millió leivel rendelkezik. Mit mond azonban a tervezet?

A tervvezetből mindenekelőtt is kitűnik, hogy

az építkezések nagyságát az egyes városokba lévő biztosítottak számarányához mérten szabályozzák.

E célból három kategóriát állítottak fel. Az első kategóriába tartoznak azok a városok, amelyekben a pénztári tagok száma meghaladja a huszezeret. Ezekben a városokban, mint például Braila, Cernauti, Cluj, Constanta, Craiova, Galati, Ploesti, Targu Mures és Timisoara hatalmas betegpénztári rendelőket és különböző, a célt szolgáló intézményeket építenek, természetesen a legmodernebb felszereléssel. Az eddigi megállapítások szerint az ezekben a helységeken létesítendő épületek költségei ingatlanonként 15—20 millió lei között váltakoznak.

A második kategóriába azokat a pénztárakat sorozzák, amelyeknek biztosított tagjai nem haladják meg a huszezeres számot: Arad,

Bacau, Campăna, Chisineu, Dej, Deva, Iasi, Lugoj, Resita, Sibiu, Sighisoara és Targoviste.

Az építkezési költség városonként 10—15 millió lei.

Mint már egyik előző lapszámunkban megírtuk.

Aradon a betegsegélyző új palotáját a volt Széchenyi malom helyére tervezik.

A harmadik kategória a tízezeresnél kevesebb biztosítottal rendelkező városokat foglalja magában. Ide tartozik Alba-Iulia, Buzau, Petrosani, Pitesti, Roman és Satu-Mare. A költség épületenként 5—8 millió lei.

A fentiekben kívül a tervezet szükségesnek látja 100 új kisebb-nagyobb betegsegélyző rendelő azonnali telepítését, megpedig a városokban és nagyobb községekben, ezek építési költsége egytől négy millió lei-ig terjed.

Az első három kategóriában felsorolt épületek összköltsége a számítások szerint 262 millió lei.

A városokban és falvakban építendő beteg-

— Magánosok valutának beváltása. A Banca Natională igazgatósága figyelemelteti a közönséget, főképen azokat, akik külföldről a hozzatartozóktól, rokonoktól, ismerősektől rendszeresen, vagy alkalmasszerűen valutát kapnak, hogy a Jegybank nem alkalmas ügynököket, akik jogosítva lennének arra, hogy a felek valutáit akár hivatalos árfolyamon, akár ennél magasabb áron beváltassák. Ezek az ügynökök közönséges titkosbevételek, akik a közönség félrevezetésével végzik üzleteiket. A Banca Natională és fiókjai minden jelentkező valutáját beváltják a hivatalos árfolyamon felül 38 százalékos felárral.

EZ SEM ROSSZ FOGLALKOZÁS.

A tanító közmondásokat sorol fel:

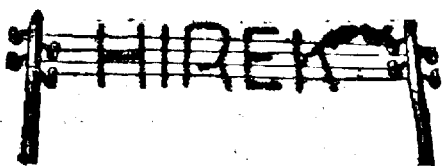
- Munka után édes a nyugalom . . .
- Benőke meyszóval:
- A papám is mindig azt mondta .
- Mi a te papád?
- Borkóstoló.

Bélyegmentesek a szerződések harmadpéldányai

A bélyegmentesek a szerződések illetéktételéhez csak egy másolat beadását követeli. Az adótörvény arra kötelezi a pénzügyi hatóságokat, hogy az adózónak minden jogügyletére vonatkozó szerződése másolatát csatolják hozzá az adózó iratcsomójához. Ezt a másolatot tehát az adózók nem volnának kötelesek beszolgáltatni, de mert ezt az illetéktétel tisztségviselői követelik, — ennek is eleget tesznek. Ez a tényállás vezetett az oradeai Háztulajdonosok Szövetségét arra, hogy mozgalmat indítson a pénzügyi hatóságoknak azon követelési ellen, hogy ezeket a III. példányokat is 7 lej kincstári és 2 lej repülő bélyeggel kelljen ellátni. Eddig azonban sem a személyes közbenjárások, sem pedig az írásban beadott kérvények nem vezettek eredményre, mert ezeket a pénzügyi adminisztráció elutasította.

Ez ellen a határozat ellen a Háztulajdonosok Szövetsége indokolt felelősséget adott be és kérte annak a felelősségi bizottsághoz való felterjesztését.

Ezekben a napokban azonban 59430—1936 szám alatt írásos határozatot kézbesítettek ki a Háztulajdonosok Szövetsége ügyvezető elnöke kezéhez, amely a beadott felelősséget közigazgatási úton intézi el és közli, hogy a pénzügyi adminisztráció mindenben elfogadja a felelősségekben kifejtett indokokat és kijelenti, hogy az illetéktelt szerződéseknek csak az I. példányai esik a bélyegmentes alá. Ennek II. példányát a kincstári és 2 lej repülőbélyeggel látandó el, ellenben a szerződés III. példányát teljesen illetékmentes. Kéri egyben az adminisztráció, hogy minél szélesebb körben terjessze el a Háztulajdonosok Szövetsége azt, hogy a szerződések illetéktételét az illetéktelt felek vagy személyesen eszközöljék vagy ezzel hitelesített meghatalmazással megbízott egyéneket bízzanak meg. A szerződések III. példányának a bélyeg alá mentesítése nemcsak a háztulajdonosokra, hanem az összes szerződő felekre is jelentős előnyt képez.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 1 lej. Éves kötéseknél árengedmény.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration Arad, Caminul Industrişilor — Iparos Otthon.

— Milyen alkalmazottak után kell balesetbiztosítási díjat fizetni? A munkásbiztosító pénztár és a vállalatok között régóta vita folyik arról, hogy a balesetbiztosítási díjakat milyen fizetési kategóriába tartozó munkások után kell fizetni. A pénztárak minden alkalmazott után követelik az 1.20 százalékos járulékot, a gyárak pedig arra az álláspontra helyezkedtek, hogy miután a 6000 leinél nagyobb javadalmazást élvező alkalmazottak semmiféle biztosítás alá nem esnek és segélyt — sem betegség, sem baleset esetén — nem igényelhetnek a pénztártól, ennél fogva értük a balesetbiztosítási járulékok sem követelhetők. A Legfőbb Számszék a napokban tartott plenáris ülésén olyan döntést hozott, hogy a balesetbiztosítási díjakat minden alkalmazott után fizetni kell, tekintet nélkül javadalmazásuk nagyságára. Az érdekeltség azonban nem nyugszik meg a döntésben s magát a törvényhelyet támadja meg, mint alkotmányellenesét, amelyre a Legfőbb Számszék döntését alapította.

— Szigorúan ellenőrzik a forgalmi adó befizetését. A pénzügyigazgatóság illetékes ügyosztálya közli, hogy a forgalmi adót minden hó első tíz napjában kell befizetni. Azokat, akik később fizetik be a forgalmi adót, mint a hó tizedik napja, megbírságozzák. Itt említjük meg, hogy a pénzügyi közegek városszerte szigorú ellenőrzést gyakorolnak a forgalmi adó befizetésére. Egy, most érkezett pénzügyminiszteri rendelet köteleességévé teszi a pénzügyigazgatóságnak, hogy a forgalmi adó befizetését ellenőrizze, mert kihágás esetén szigorú bírságot rónak ki a rendelet ellen vétőkre.

A kereskedelmi és iparkamarák kongresszusa

Bucurestiben nagy érdeklődés mellett megkezdődött a Kereskedelmi és Iparkamarák kongresszusa, amelyet Osiceanu elnök nyitott meg. Elsőnek Costinescu kereskedelemügyi miniszter szólalt fel, aki hangsúlyozta, hogy az új kereskedelmi kamarai törvény elkészítésekor tekintetbe vette a Kereskedelmi Kamarák által kifejtett kívánságokat.

— Olyan törvényt hozunk, — mondotta — amely az összes Kamarákat magában foglalja és remélem, hogy ez a javaslat az összes érdekelt köröket kielégíti.

A miniszter ezután a legfőbb gazdasági tanács szükségességéről beszélt. Ezt a szervet külön törvénnyel szabályozzák majd. A deviza-amnesztiairól szóló törvénnyel kapcsolatosan a miniszter megemlítette, hogy az új törvény csak a becsületes kereskedőket részesíti amnesztiában, akik úgy kerültek a devizatörvénnyel összeütközésbe, hogy külföldi adósságaikat rendezték.

MÜNCHHAUSENS NACHFOLGER.

„War es kalt in Grönland?”
„Und wie! Wir konnten nicht einmal das Licht ausblasen. Die Flamme fror nämlich, so dass wir sie abbrechen mussten, wenn wir zu Bett gehen wollten.”

— Az iparostanulóknak részt kell venniük a katonai előképzés gyakorlatain. Az aradi Munkakamara felhívja a tanonctartó iparosok figyelmét arra a körülményre, hogy szigorúan tilos a katonai előképzésre kötelezett ifjakat vasárnapokon és ünnepnapokon elvonni a gyakorlatoktól. Mindazon tanonctartókat, akik e rendeletet megszegik, szigorúan megbüntetik.

A KIS ÁRTATLAN.

Rezsínke visszaérkezik a nászútról. A leánykori barátai élénken vallják. Rezsínke legyint:
— Hogy milyen volt? Mit mondtak? Ezek a férfiak... mintha mind egykaptafára készültek volna.

IM WARENHAUS.

„Verzeihen Sie, gnädige Frau, suchen Sie etwas?”
„Ja, ich habe meinen Gatten verloren.”
„Abteilung Funde und Verluste, dritter Stock rechts”.

Kérem ezt megmagyarázni

Írta: HARSANYI ZSOLT.

Tegyük fel, hogy bemegyek egy cukrászdába. Azt mondom az asztalomnál jelentkező kisasszonynak, hogy hozzon nekem egy hideg kávét és valami süteményt, hab nem kell. Jól van, a kisasszony kihozza a kávét. Megosztom. Még valami újságot is olvasok közben. Aztán megyek a pénztárhoz fizetni. Ott van maga a cukrász.

— Kávé volt és egy sütemény.

— Egy pengő husz.

Letezem az egy pengő huszat. És még husz fillért, mint fejedelmi borraivalót a kisasszony számára, noha a kisasszony aligha borozik. De hát ezt a hozzájárulást a cukrász üzleti számvetéséhez így szokták nevezni. Egyszóval kifizettem, amit fogyasztottam és békével távozni akarok. Ekkor a cukrász így szól:

— Kérek még harminc fillért

— Még harmincat? Miért? Egyebet, mint a mit már kifizettem, nem fogyasztottam.

A cukrász udvariasan, de ridegen elkezd magyarázni:

— Kérem, az a masina, amelyen a kávét szoktuk főzni, tegnap elromlott. Meg kellett csináltatni. Mára meg is csináltattam. Ennek a költsége harminc fillér. Kérek még harminc fillért.

— Tréfál maga, kedves cukrász ur? — szólok én erre csodálkozva.

— Dehogy is tréfálok, — feleli ő — csak tessék letenni a harminc fillért, annál is inkább, mert ellenkező esetben kénytelen volnék megindítani a polgári peres eljárást harminc fillér és járulékaik erejéig.

— Mondja bolondnak tart maga engem? Mi-

lyen alapon fizessem én a maga üzleti felszerelésének a javítását?

— Hogyhogy milyen alapon? A legtermészetesebb alapon. Ha a kávémasinát nem csináltatom meg, akkor nem tudok rajta főzni. Világos, hogy a masinát uraságod miatt kell megcsináltatni. Nyilvánvaló, hogy uraságodat terheli az anyagi felelősség. Ja igen, majd elfelejtettem: még negyven fillért tessék fizetni.

— Miért még negyvenet?

— Mert meg kell vizsgálnom azt a blokkot, amelyet a kisasszony irt a kávéról, mikor rendelni tetézett. Jogom van ellenőrizni a vendég fogyasztását. En azonban rövidlátó vagyok, pápaszemre van szűkegem. A pápaszem pedig pénzbe kerül. Most is fizettem negyven fillért, amiért az egyik leírt szárat visszerosították. Tetszik tehát fizetni még harminc és még negyven fillért, az összesen hetven.

— Na, hallja, cukrász ur, maga nem tesz rám épeszű benyomást. Először vagyok itt, de egy-szersmind utoljára.

— Először tetszik itt lenni? Akkor kérek még nyolcvan fillért, mint a pápaszem vételárához való hozzájárulást egyszersmindkorra. Harminc, negyven és nyolcvan, az összesen egy pengő ötven. Ne vitakozzunk, tessék fizetni.

— Eszem ágában sincs. Magának elment az esze. En fizessem meg azt a lehetőséget, hogy a maga portékáját elő tudja állítani és nekem azt szállítani tudja? En fizessem meg annak a költségeit, hogy maga engem ellenőriz? És azonfelül magát az elfogyasztott árut? Honnan veszi ezt az elmeháborodott üzleti logikát?

— Megmondom, honnan veszem: a budapesti gázgyártól, melynek máshol is vannak hasonló üzleti logikájú társai.

Eddig az elképzelt történet. Nem folyt ez le

— Az aradi husiparosok az idén is megvendégtették a Polgári Menház agg lakóit. Minden esztendőben ünnepélyes keretek között megy végbe a hushagyókeddi ünnepség az aradi Polgári Menházban, azonban most az ünnepélyes külsőségek elmaradtak, mert az aggok élelmezője, Nagy Károly hentesmester tegnap nunyt el. Az aradi hentesmesterek azonban most sem feledkeztek meg a Polgári Menházban apolt nyolc agastyánról és elküldték részükre a hagyományos husféléket, kalácsot, bort és egyéb adományt. Sárközy György, Tomits Pál, Sida Lazar és Czomor Petru adták át az aggoknak az aradi hentesek ajándékát Sida Lazar meleghangú beszéde kíséretében.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor ce Inmormanta-re a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt in restanţa cu cotizatiile lor, sa achite restanţele in interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-lui 14 şi 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Cotizaţiunile sunt scadente după următorii membri decedaţi:

In Grupa A. Csoportban: 890 Ivan Kiurszky Ivan. 891 Stefan Feltek István. 982 Alexandru Kiss Sándor.

In Grupa B. Csoportban: 897 vad. I. Ioan Bustea Jánosné.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociatii, ca cotizatiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

In Grupa I. Csoportban vad. I. Sigismund azentgyörgyi Zsigmondné 812, Emeric Rózsa Imre 813.

In Grupa II. Csoportban Iacob Schneider Jakab 907.

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hatraiekben vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportjai igazgatósága ezúton közli a tagjaival, hogy a halálozási járulékok a következő sorozámokig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban vad. I. Sigismund azentgyörgyi Zsigmondné 812, Emeric Rózsa Imre 813.

In Grupa II. Csoportban Iacob Schneider Jakab 907.

igy soha, csak úgy elképzelttem magamban ábrándozás közben.

Ugyanis nemrégiben régi lakásból új lakásba hurcolkodtam. Ezzel többek között az járt, hogy a gázgyár tulajdonát képező órát, amely a fogyasztás ellenőrzésére szolgál, ott hagytam a régi lakásban, viszont az új lakásban megtaláltam az új gázórát. Ezért a tényért a gázgyár pénzt fizettetett velem. Cukrászdai nyelvre lefordítva, megvette rajtam az ókularé vételárát. En fizettem, hogy ő jobban lássa a fogyasztásomat.

De azóta is havonta fizetek az óra használatáért. Egy pengő ötvenet. Cukrászdai nyelvre lefordítva: fizetem az ókularé karbantartását is.

Végül meg kellett nézetnem a lakásomon a vezetéket, mert a gáz-szolgáltatás csődöt mondott. A gázgyár emberei kijöttek hozzám és megállapították, hogy a gáz lerakódásai elzártak egy csövet. Ki kell javítani. Ki is javították és ezért külön összeget fizettettek velem. Az ő csövükben az ő gázuk otthagya az ő lerakódásukat, ezért nekem kellett a javítást megfizetni. Cukrászdai nyelvre lefordítva: én fizetem meg az elromlott kávémasinát.

Kérdem az emberiséget: mit szólna bárki ahhoz a cukrászhoz, aki a fentebb vázolt módon állítaná össze látogatója számláját?

A választ nem akarom firtatni. Tegyük fel, hogy minden józan gondolkodású, egészséges ember ezt mondaná az ilyen cukrászról: abrakadabra?

De akkor a gázgyár, amely szintén árut állít elő és azt nekem eladja, miért nem abrakadabra?

Ezt tessék nekem megmagyarázni. Bizonyosan van ennek meggyőző és logikus magyarázata, de én eddig nem jöttem rá. Bizonyosan én vagyok az abrakadabra.